

бютюн Ягудеяда бираз алда болуп гетген агвалатланы да сиз билесиз. ³⁸Аллагъ назаретли Исагъа Оьзюню Ругъун ва къудрат берген. Шо заман Иса яхшы ишлер эте туруп, оьзлеге иблис зулму этип турагъанланы барын да сав эте туруп айланагъанда, Аллагъ Ону булан болгъанын да сиз билесиз.

³⁹Ягудилени уьлкесинде ва Ерусалимде Иса этген бары да ишлеге биз де шагъатбыз. Амма ягудилер Исаны хачгъа илип оьлтюргенлер. ⁴⁰Буса да оьлюп уьчюнчю гюн, Аллагъ Ону тирилтип, халкъгъа гьрюнмеге буюргъан. ⁴¹Бютюн халкъгъа тьююл, янгыз Аллагъны янындан алданоьк сайлангъан шагъатлагъа, демек бизге – оьлюмден тирилген сонг Оьзю булан ашагъанлагъа ва ичгенлеге – ачыкъдан гьрсетген. ⁴²Иса бизге савлар булан оьлюлени уьстюне дуван этмек учун Аллагъны янындан салынгъанны адамлагъа билдирмеге ва шагъатлыкъ этмеге буюргъан. ⁴³Исагъа иман салгъан гъар кимни гюнагълары Ондан таба гечилежек деп, бары да пайхаммарлар шагъатлыкъ этелер.

⁴⁴Петер бу сьзлени сьйлеп турагъанда, ону сьзлерине тынглагъанланы барысы да Аллагъны Ругъундан тола. ⁴⁵Аллагъны Ругъу ят халкълагъа да берилгенни гьрюп, Петер булан бирче гелген Исаны ягудеялы якъчылары гъайран болуп къалалар. ⁴⁶Неге тьююл де, олар ят халкълар, гъар тюрлю тиллерде сьйлеп, Аллагъгъа алгъыш этегенин эшителер. ⁴⁷Шо заман Петер:

– Бу адамланы сувгъа чомдуртуп, Аллагъгъа тапшуртмагъа къоймай токътатмагъа яраймы? Олар да чы бизин йимик Аллагъны Ругъундан толгъанлар, – дей.

⁴⁸Петер оланы, Иса Месигъни аты булан сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурсун деп буюра. Сонг олар Петерге оьзлер булан дагъы да бир нече гюнлер къалсын деп тилейлер.

Петерни Ерусалимдеги жьйындагъы сьйлеву

11 ¹Элчилер ва бютюн Ягудеядагъы иман къардашлар Аллагъны гъакъындагъы хабарны ят халкълар да къабул этгенин эшителер. ²Шо саялы Петер Ерусалимге гелгенде, Исаны ягуди якъчылары ону айыпламагъа башлайлар.

³– Сен сюннет этилмегенлени уйлереине гирип, олар булан ашадынг, – дейлер олар.

⁴Петер олагъа болгъан ишни барын да гезик булан англатмагъа башлай:

⁵– Мен Яффа шагъарда дуа этип тура эдим. Аллагъ магъа гъайран гьрюнюш гьрсетди: дьрт де мююшо тутулгъан бир уллу кеген шаршавгъа ошайгъан зат кькден тьюшюп тувра мени уьстюме багъып геле эди.

⁶Ону уьстюне къарагъанда, гъар тюрлю гъайванланы, къыр жанланы,

йыланланы ва къушланы гьрдюм. ⁷Сонг мен: «Петер, тур, буланы союп аша», – деген сесни эшитдим. ⁸Мен: «Болмас, Раббим! Мен бир заманда да мурдар яда гъарам затланы ашамагъанман», – деп жавап бердим. ⁹Кькден гелеген сес: «Аллагъ таза этген затланы сен мурдар гъисап этме», – деп бирдагъы да билдирди. ¹⁰Шолай уьч керен такрарланды, сонг шолар барысы да къайтып кькге гетерилип гетди.

¹¹Шоссагъат Къайсариядан мени яныма йиберилип гелген уьч адам мен турагъан уьйню алдына гелип токътады. ¹²Аллагъны Ругъу магъа олар булан бир де тартынмай барсын деп айтды. Бу алты да иман къардаш мени булан гелди ва биз Корнилиини уьюне гелип гирдик. ¹³О да оьзюню уьюнде малайикни гьргенин ва онда токътап: «Яффагъа адамлар йибер ва Петер деп де айтылагъан Симонну гелтирт. ¹⁴Сени ва бютюн агьлюнгню Аллагъ къутгъаражакъ кююн сагъа билдирежек», – деп айтгъанын хабарлады. ¹⁵Мен сьйлемеге башлагъанда, Аллагъ Оьзюню Ругъун башлап бизге бергенде йимик олагъа да берди. ¹⁶Шо заман: «Ягъия пайхаммар, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурду буса, Аллагъ сизин Оьзюню Ругъуна чомажакъ», – деп Раббибиз айтгъан сьзлер эсиме гелди. ¹⁷Биз Раббибиз Иса Месигъге иман салгъанда, О бизге савгъатын – Оьзюню Ругъун – берди. Гъали Аллагъ олагъа да шолай савгъатын берди. Шо саялы Аллагъгъа къаршы чыкъмагъа мен киммен дагъы?

¹⁸Бу сьзлени эшитген сонг, олар рагъатланалар.

– Олай буса, товба этип, Аллагъ ят халкълагъа да даимлик яшавну гьрме имканлыкъ берген экен, – деп, Аллагъгъа макътав этмеге башлайлар.

Исагъа иман салгъанланы Антиокиядагъы жьйыны

¹⁹Стефанны оьлюмюнден сонг башлангъан гъызарлавлар саялы, оьз ерлеринден гетген адамлар, янгыз бир ягудилеге Сююнч Хабарны билдире туруп, Финикиягъа, Кипрге ва Антиокиягъа етишелер. ²⁰Оланы арасында кипрлилер ва киринеялылар бола. Олар Антиокиягъа гелген заманда, Раббибиз Исаны гъакъындагъы Сююнч Хабарны греклеге де билдирмеге башлайлар. ²¹Олар булан Раббибизни къудраты да бола. Бир кьп адамлар, иман салып, Раббибизни якъчылары болалар.

²²Шону гъакъындагъы хабар Ерусалимдеги Исагъа иман салгъанланы жьйынына да етише. Олар Барнабаны Антиокиягъа йиберелер. ²³⁻²⁴Барнаба Аллагъны Ругъундан ва имандан толгъан яхшы адам болгъан. Антиокиягъа гелгенде, бу адамлагъа Аллагъны рагъмусу берилгенни гьрюп, о сююне, оланы Раббибизге гъакъ юрекден амин болмагъа чакъыра. Бир кьплер Раббибизни якъчылары болалар.

²⁵Сонг Барнаба Савулу излемеге Тарсгъа гете. ²⁶Ону табып, Антиокиягъа гелтире. Барнаба ва Савул сав йылны узагъында Антиокиядагъы Исаны якъчылары булан къалып, кьп адамлагъа Аллагъны каламын

англалар. Антиокиядагы Исага иман салганлагга инг биринчилей Исаны якъчылары деп айтмагга башлайлар.

²⁷ Шо гюнлерде Ерусалимден Антиокияга бир нече пайхаммар геле.
²⁸ Олардан Агъав деген бири арагга чыгып, Аллагны Ругундан таба бютюн дюньяда бек уллу ачлыкъ болажагын алданоъ билдире. Шо ачлыкъ Клавдий пача болуп турагъан заманда болма да бола. ²⁹ Исаны якъчыларыны гьариси Ягудеяда яшайгъан иман кьардашларына болагъан кемегин этмеге токъташалар. ³⁰ Олар озлени садагъаларын Барнабадан ва Савулдан таба Ерусалимдеги Исага иман салганланы жыйыныны ёлбашчыларына берип йиберелер.

Петерни тутулува ва къутулува

12 ¹ Шо заманларда Гьирод пача Исаны якъчыларыны бирлерин гьызарламагга башлай. ² О Югъанны иниси Якъубну къылыч булан оьлтюрте. ³ Бу иш ягудилени хошуна гелегенин гьрюп, ондан сонг Гьирод пача Петерни де тутурмагга токъташа. Шо иш Маясыз Экмекни байрам гюнлеринде бола. ⁴ Петерни тутуруп, туснакыгга салдыра. Ону гьарисинде дьртер адамы булангы дьрт бьлюк асгерге тапшура. Гьирод Петерни ягуди Пасхадан сонг халкъ дуваныны алдына чыгьармагга хыял эте. ⁵ Петерни туснакыда сакълайлар. Исаны якъчылары буса ону учун къаст этип Аллагыгга дуа этелер.

⁶ Гьирод озюн халкъ дуваныны алдына чыгьармагга сюйген гюнню алдындагы гече Петер, бугъавлагга да маталып, эки асгерни арасында ятып юхлай болгъан. Къаравулар да къапуну алдында туснакыны кьоруп сакълай болгъан. ⁷ Бирден Раббиз йиберген малайик гелип гьрюне ва туснакыны нюр шавлаландырып къоя. Къабургъасына тюртюрт, малайик Петерни уята ва:

– Тез тур! – дей.

Ону къолларындан бугъавлар узьюлюп тюртюрт къала. ⁸ Малайик огъар:

– Опуракъларынгни ва аякъгийимингни гий, – дей.

Петер о айтгъанны эте. Сонг малайик огъар:

– Устьюнге опурагъынгни да гийип, мени артыма тюртюрт, – дей.

⁹ Малайик чыгып, Петер ону арты булан юрюй. Амма малайик этеген затлар тюлюнде тюртюрт, гьэюне гьрюнеген затлардыр деп ойлаша.

¹⁰ Биринчи ва экинчи къаравулардан оьтюртюрт, олар шагьаргга чыгъагъан темир къапуну янына гелелер. Къапу олагга озлюгюнден ачылып къала. Олар къыргга чыгалар. Бир орамдан оьтген сонг, малайик бирден ёкъ болуп къала. ¹¹ Петер эс табып йиберип:

– Раббиз малайигин йиберип, мени Гьиродну къолундан ва магга этмеге герек деп ягудилер къаравуллагъан жазадан къутгъаргъанны мен гъали гьакъ кюйде билемен, – дей.

¹² Шону анлагъанда, Петер озюне Марк деп айтылагъан Югъанны анасы Мариямны уьюне бара. Бир хыйлы адамлар онда жыйылып дуа эте болгъан. ¹³ Петер къакыгъанда, Рода деген къуллукъчу къыз, ким экенин билмеге деп, къапугга багып геле. ¹⁴ Петерни тавушун таныгъанда, сююнемкликден къапуну ачмагга унутуп, о чабып уйге гире ва ондагылагга:

– Петер къапу алда токътап тура! – деп билдире.

¹⁵ Олар къызгга:

– Сен гъайгев болгъансандыр, – дейлер.

Къуллукъчу къыз озю герти айтагъанын ташдыра. Жыйылгъан адамлар буса:

– О Петерни малайиги, – дейлер.

¹⁶ Петер къапуну къагъагъанын давам эте. Ачгъан заманда, олар ону гьрюп, гъайранлыкъ этип къалалар. ¹⁷ Гьеч зат сьйлемесин деп, къолу булан олагга ишара этип, Петер озюн Раббиз туснакыдан нечик къутгъаргъанны англата. О:

– Шону гьакында Якъубгга ва озге иман кьардашлагга билдиригиз, – дей.

Сонг чыгып башгга ерге гете. ¹⁸ Эртен болгъанда, асгерлени арасына уллу къувун тюртюрт гете. Олар бири де Петерге не болгъанны билмей. ¹⁹ Гьирод ону тындырыкылы кюйде излеп тапмагга буюра, тек шо гьеч натижа бермей. Тапмагъанда, къаравулардан сорав алып, оланы оьлтюрмеге буйрукъ эте. Сонг Гьирод, Ягудеядан Къайсариягга барып, онда бир нечакы заман къала.

Гьиродну озлюю

²⁰ Гьирод Сур ва Сайда деген шагьарланы халкъларына бек къазаплангъан болгъан. Олар бары да бирлешип, оз арасындан бир нече адамны ону янына йиберелер. Пачаны ишлерини башын тутгъан къуллукъчусу Биластны озлени янына тартып, ярашывлукъ этмекни тилейлер, неге тюртюрт олар пачаны улкесинден сурсат ала болгъан.

²¹ Белгилеген гюн Гьирод, пача гийимлерин де гийип, тахына минип олтуруп, халкъгга сьйлей. ²² Халкъ да:

– Бу сьйлейген инсан тюртюрт, бир аллагдыр, – деп къычырмагга башлай.

²³ Гьирод озюне Аллагыгга йимик макътав этгенлик булан рази болгъаны саялы, Раббиз йиберген малайик огъар гъазиринде аврув къопдура. О да хуртлагга таланып оьле.

²⁴ Аллагны гьакындагы хабар буса баргъан сайын бек жыйылып тербей.

²⁵ Барнаба булан Савул буса, оъзлеге берилген тапшурувну кютюп, Ерусалимден къайталар. Оъзлер булан бирге Марк деп айтылагъан Югъанны да алып гелелер.

Элчилер Кипрде Сююнч Хабарны билдирелер

13 ¹ Исагъа иман салгъанланы Антиокиядагъы жыйынында бир нече пайхаммар ва муаллим бар болгъан. Олар шулардыр: Барнаба, Нигер деп айтылагъан Симон, киринейли Лукий, Гъирод гъаким булан бирче оъсген Манагъем ва Савул. ² Олар Раббизге ибадат этип, ораза тутуп турагъанда, Аллагъны Ругъу:

– Барнабаны ва Савулну Мен буюргъан ишни этмек учун, Мени яныма йиберегиз, – дей.

³ Ораза тутуп ва дуа этип битгенден сонг, пайхаммарлар ва муаллимлер, Барнабаны ва Савулну башларына къолларын да салып, оланы йиберелер. ⁴ Аллагъны Ругъу йиберген Барнаба ва Савул Селевкиягъа гелелер, ондан таба геме булан Кипрге гелелер. ⁵ Саламинге етишгенде, олар ягъудилени синагогларында Аллагъны каламын билдирелер. Олагъа кѣмек эте туруп, Марк деп айтылагъан Югъан да болгъан.

⁶ Бютюн атавдан оътюп, олар Бафагъа геле. Онда сигъручу ва ялгъан пайхаммар болгъан Баръешу деген бир ягъуди къаршы бола. ⁷ Бу адам гъаким болуп турагъан Сергей Павелни янындагъылардан болгъан. Бек гъакъыллы гиши гъисапланагъан бу гъаким, Барнабаны ва Савулну оъзюню янына чакъыртып, Аллагъны каламына тынгламагъа сюе. ⁸ Амма Баръешу (огъар дагъы да Элима деп де айтыла болгъан; шо ат «сигъручу» деп гѣчюрюле) бу иште олагъа бек къаршылыкъ этип айлана ва гъакимни имангъа айландырма къоймасны къастын эте.

⁹ Амма Аллагъны Ругъундан толгъан Савул (огъар Павел деп де айтыла болгъан) Элимагъа яхшы тикленип, тувра къарап, булай дей:

¹⁰ – Гъей сен, юрегинг къайдагъы макюрден ва писликден толгъан адам, иблисни уланы ва гъакъ болгъан бары да затны душманы! Раббизни тюз ёлларын къынгырлашдырагъан кюйлерингни сен къачан къояжакъсан? ¹¹ Раббизни къолу сагъа къаршы гѣтерилген. Сен бир нечакъы заман гюнню ярыгъын гѣрмейген болуп, сокъур болажакъсан.

Шоссагъат ону туман ва къарангылыкъ къуршап ала. О дѣрт де янына харманып, оъзюню къолун тутуп юрюмеге гиши къаршы болмасмы экен деп айлана. ¹² Гъаким бу ишлени гѣргенде, Раббизден гелген уйретивге бек гъайранлыкъ этип, иман сала.

Писидиядагъы Антиокияда

¹³ Павел ва ону булан болгъанлар, Бафадан денгизге чыгып, Памфилиядагъы Перга шагъаргъа гелелер. Югъан буса, олардан айрылып, Ерусалимге къайта. ¹⁴ Пергадан чыгып, олар Писидия вилаятыны къырыйындагъы Антиокия шагъарына гелелер. Сонгююн* синагогъа гирип олтуралар. ¹⁵ Мусаны Къанунун ва пайхаммарланы китапларын охугъандан сонг, синагогну башчылары Павелге ва Барнабагъа:

– Гъей къардашлар, ругъландырмакъ учун, халкъгъа насипат этип айтмагъа сѣзюгюз бар буса, айтыгъыз, – деп билдирмеге оланы артындан йиберелер.

¹⁶ Шо заман Павел туруп, къолу булан ишара этип, булай дей:

– Гъей Исрайылны халкъы ва Аллагъдан къоркъагъан башгъалар, тынглагъыз! ¹⁷ Исрайылны халкъыны Аллагъы бизин ата-бабаларыбызны сайлагъан. Мисри топурагъында яшайгъан заманында, оланы кѣп санавлу халкъгъа айландырып, Оъзюню уллу къудраты булан шо уълкеден чыгъаргъан. ¹⁸ О къыркъ йылгъа ювукъ дангылда олар булан чыдамлыкъда тургъан. ¹⁹ Кайнан топурагъындагъы етти тюрлю миллетни къырып битдирип, оланы топуракъларын Исрайылны халкъына варисликге берген. ²⁰ Булар барысы да дѣрт юз элли йылны ичинде болгъан.

Сонг Самуйыл пайхаммарны заманына ерли Аллагъ олагъа халкъыны арасындан башчылар берип тургъан. ²¹ Сонг олар оъзлеге пача берсин деп тилегенлер. Аллагъ да олагъа Бенияминни наслусундан Кишни уланы Савулну берген. О къыркъ йыл пача болгъан. ²² Аллагъ Савулну гери ургъан сонг, олагъа пача этип Давутну берген. Ону гъакъында Аллагъ: «Юрегим ушатагъан бир адамны – Ешайны уланы Давутну – тапдым. О Мени бары да тапшурувларымны кютежек», – деген. ²³ Оъзюню берген сѣзюне гѣре, Аллагъ Давутну наслусундан Исрайылгъа Къутгъарывчу Исаны гелтирген. ²⁴ Иса гелгинче, Ягъия бютюн Исрайылны халкъына, товба этип, сувгъа чомдуртуп, оъзюгюзню Аллагъгъа тапшуртугъуз деп чакъырыв этген. ²⁵ Оъзюне тапшурулгъан ишни кюте туруп, Ягъия: «Сиз нечик ойлаласыз, мен киммен? Мен сиз къаравуллайгъаны тюгюлмен. О менден сонг гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен», – деген.

²⁶ Гъей къардашлар, Ибрагъимни наслусуну авлетлери ва Аллагъдан къоркъагъан башгъалар, бу къутгъарывчуну гъакъындагъы хабарны Аллагъ бизге йиберген. ²⁷ Ерусалимде яшайгъанлар ва оланы башчылары, Иса къутгъарывчу экенин англамайлы, Огъар оълум дуван этип,

* 13:14 *Сонгююн* – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гѣре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оъзге ишни кютемек гери урула болгъан. Сѣзлюкте де къара.

пайхаммарланы гъар сонгугюн охулагъан сёзлерин яшавгъа чыгъаргъанлар. ²⁸ Оьлтюрмек учун бир айыбын тапмаса да, Пилатгъа Исаны оьлтюртсюн деп тилегенлер. ²⁹ Исаны гъакъында язылгъан бары да зат яшавгъа чыкыгъанда, олар Ону хачгъа илинген еринден тюшюрюп, къабургъа салгъанлар. ³⁰ Амма Аллагъ Ону оьлюмден тирилтген. ³¹ Оьзю булан бирче Галилеядан Ерусалимге гелгенлеге Иса хыйлы гюнлени узагъында гёрюнюп тургъан. Гъали олар халкъны алдында Исаны гъакъында шагъатлыкъ этип туралар.

³²⁻³³ Аллагъ ата-бабаларыбызгъа этген ваъдасын бизин учун – оланы яшлары учун – яшавгъа чыгъарды деген Сююнч Хабарны сизге алып гелгенбиз. Исаны тирилтип, Аллагъ этген ваъдасын шолай яшавгъа чыгъарды. Шо гъакъда Забурну экинчи йырында да булай язылгъан:

Сен Мени Уланымсан, бугюн Мен Сени Атанг болдум.

³⁴ Къаркъарасы чирип дёнмесин деп, Исаны оьлюмден тирилтгени гъакъында Аллагъ дагъы да булай айтгъан:

Мен Давутгъа этген сыйлы ваъданы сизге яшавгъа чыгъарып гёрсетежекмен.

³⁵ Шону учун Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде булай язылгъан:

Аллагъ, Сагъа Тапшурулгъанны чирип дёнмеге къоймассан.

³⁶ Давут буса оьзюню заманында Аллагъны буйругъун кютген сонг, гечинген, аталарыны янына гёмюлген ва къаркъарасы чирип дёнген.

³⁷ Аллагъ оьлюмден тирилтген адам буса чирип дёнмеген.

³⁸ Шолайлыкъда, къардашларым, билип къоюгъуз: гюнагъларыгъызны гечилежеги сизге Исадан таба билдириле. ³⁹ Исагъа иман салагъанлар Мусаны Къанунундан таба тазаланмагъа болмагъан бары да гюнагълардан Ону Оьзюнден таба тазаланажакълар. ⁴⁰ Сакъ болугъуз: пайхаммарлар айтгъан сёзлер сизин башыгъызгъа къобуп къалмасын.

⁴¹ Олар буса булай дегенлер:

Тынглагъыз, гъей мысгъыллавлчулар! Тамашалыкъ этип, лагъ болугъуз!

Мен сиз яшайгъан заманда, оьзюгюз инанмас йимик бир иш этежекмен.

Шо ишни гъакъында сизге хабарласа да, сиз бир заманда да инанмажакъсыз.

⁴² Барнаба ва Павел синагогдан чыгъагъанда, адамлар олагъа гелеген сонгугюн де бу лакъырны узатмакъны тилейлер. ⁴³ Жыйын тозулгъан сонг, ягъудилер ва ягъуди динине айланып Аллагъдан къоркъагъанланы бир кёллери Павел булан Барнабаны артына тюшюп гетелер. Олар халкъ булан сёйлеп, Аллагъны рагъмусундан чыкъмай яшамагъа насигъат этелер.

⁴⁴ Артындагъы сонгугюн бютюн шагъар дегенлей Раббизни каламына тынгламакъ учун жыйыла. ⁴⁵ Халкъны кёп жыйылгъанын гёргенде,

ягъудилер гюнчюлюк этелер. Павелни сёйлейгенине къаршы чыгъып, огъар яман затланы сёйлейлер.

⁴⁶ Шо заман Павел ва Барнаба олагъа гъеч тартынмай булай дей:

– Инг башлап биз сизге Аллагъны каламын сёйлемеге герек эдик. Амма сиз шо хабарны инкар этеген ва даимлик яшавгъа оьзюгюзню лайыкълы гысап этмейген болгъан сонг, биз ят халкъланы янына гетежекбиз. ⁴⁷ Неге туюл де, Раббиз бизге булай буюрду:

Сен бютюн ер юзюне къутгъарып гелтирсин учун, Мен Сени ят халкълар учун бир шавла этип яратдым.

⁴⁸ Шону эшитгенде, ондагъы ят халкълар сююнюп, Раббизни каламына гюрмет этелер. Даимлик яшав учун сайлангъанлар барысы да иман салалар. ⁴⁹ Раббизни каламы бютюн бу уьлкеге яйыла.

⁵⁰ Амма ягъудилер Аллагъдан къоркъагъан абурлу къатынланы ва шагъарны абурлу адамларын, Павел булан Барнабагъа къаршы кисдирип салып, оланы гызарламагъа башлайлар ва оьзлени еринден къувалайлар. ⁵¹ Павел ва Барнаба, олагъа арт бергенин гёрсетмек учун, аякъларындагъы чангны оланы уьстюне силкип, Иконийге гетелер. ⁵² Исаны якъчылары буса сююнчден ва Аллагъны Ругъундан толалар.

Иконийде

14 ¹ Иконийде де олар гъаманда йимик ягъудилени синагогуна бара. Ондагъылагъа олар инандырагъан кюйде сёйлейлер, ягъудилерден ва греклерден бир кёп адамлар иман салалар. ² Амма иман салмагъан ягъудилер, бир-бир ят халкъланы арасына къувун салып, оланы иман къардашлагъа къаршы бакъдырмагъа башлайлар. ³ Павел ва Барнаба онда узакъ заман къалып, Раббизни гъакъында тартынмай сёйлейлер. Раббиз буса, олардан таба аламатлар ва мужизатлар гёрсете. Шолукъда, О Оьзюню рагъмусу гъакъда элчилер сёйлейген сёзлени гертилей. ⁴ Шагъарны халкъы экиге бёлюне: бирлери ягъудилени, башгъалары буса элчилени яны бола.

⁵ Ят халкълар ва ягъудилер оьзлени арасындан абурлу адамлары да булан Павелни ва Барнабаны таш урушгъа тутмагъа сёйлешелер. ⁶ Шону билип, Павел ва Барнаба Ликавонияны Листра ва Дербе шагъарларына ва оланы айлана якъларына чыгъып гетелер. ⁷ Онда олар Сююнч Хабарны билдирип туралар.

Листрада ва Дербеде

⁸ Листрада аякълары тербенмейген бир адам болгъан. О тувмадан сакъат, бир заманда да юрюмеген гиши болгъан. ⁹ Бу адам Павелни сёйлейгенине тынглай. Бу адамгъа тигилип къарап, Павел муну сав болмакъ учун иманы барны гёре. ¹⁰ Павел гючлю кюйде къычырып:

– Туруп, аякларынгны устынде токъта! – дей.

Бу адам, еринден эретуруп, юрюмеге башлай. ¹¹ Павел этгенни гөргенде, адамлар ликавония тилинде:

– Бизин яныбызгъа инсанлар келпетлеринде аллагълар гелген! – деп кычыра.

¹² Барнабагъа Зевс деп, аслу гьалда Павел сөйлегени саялы, огъар Гьермес деп туралар. ¹³ Шагъарны ювугъунда ерлешген Зевсни ибадатханасыны дин къуллукъчусу, элчилени гьюрметине халкъ булан бирликде къурбан этмеге сююп, шагъарны къапуларыны алдына оьгюзлер ва чечек байламлар гелтирте.

¹⁴ Барнаба ва Павел шону эшитгенде, устындеги опуракъларын йыртып*, халкъны устыне багъып чабалар.

¹⁵ – Гьей адамлар, сиз этеген недир? Биз де сизин йимик бир инсанларбыз. Сиз шо тарыкъсыз затланы къююп, кёклени, ерлени, денгизлени ва олардагъы бары да затны яратгъан гьакъ Аллагъгъа сужда этсин деп, сизге Сююнч Хабарны алып гелгенбиз. ¹⁶ Алда О гьар халкъгъа оьзю сюйген ёл булан бармагъа изну берген эди. ¹⁷ Инсанлагъа яхшылыкъ этмек булан О Оьзюню барын билдире турду. Сизге О кёклерден янгулар йиберди ва мол тюшюмлер берди. О сизге азыкъ бере ва юреклеригизни сююнчден толтура, – деп кычыралар.

¹⁸ Булай сөйлеп, олар оьзлер учун къурбан этмекден халкъны гьарангъа токътата. ¹⁹ Амма Антиокиядан ва Иконийден гелген ягьудилер халкъны мюкюр этелер. Олар да Павелни ташгъа туталар. Оьлгендир деп ойлашып, ону сюйреп, шагъардан тышгъа чыгъарып ташлайлар. ²⁰ Павелни янына Исаны якъчылары жыйылгъанда, о туруп, шагъаргъа гире. Артындагъы гюн Павел ва Барнаба Дербеге гете.

*Писидия вилаятыны кьырийындагъы
Антиокиягъа къайтыв*

²¹ Бу шагъарда да олар Сююнч Хабарны билдирелер. Кёплер, Сююнч Хабаргъа инанып, Исаны якъчыларыны арасына къошулалар. Сонг Листрагъа, Иконийге ва Антиокиягъа къайталар. ²² Олар бары да ерде Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч берелер ва оланы имандан тайышмай турмагъа чакъыралар. Олар:

– Аллагъны гьакимлигини тюбюне тюшмек учун, биз хыйлы кьыйындардан оьтмеге герекбиз, – дей. ²³ Павел ва Барнаба Исагъа иман салганланы гьар жыйынында тамазаланы белгилейлер. Дуа этмек ва ораза тутмакъ булан оланы Оьзюне иман салгъан Раббизге аманат этелер.

* 14:14 *Устындеги опуракъларын йыртыв* – бек кыйналмакълыкъны, къайгъырмакълыкъны белгиси гьисапда этилеген бир иш.

²⁴ Писидиядан оьтюп, элчилер Памфилиягъа гелелер. ²⁵ Пергада Аллагъны гьакъындагъы хабарны билдиргенден сонг, Атталиягъа гелелер. ²⁶ Атталиядан, денгизде геме булан юзюп, Антиокиягъа чыгъалар. Олар алда мундан Аллагъны рагъмусуна гөре тапшурулгъан ишни къютюп гетген болгъан. ²⁷ Мунда гелген сонг, бары да Исаны якъчыларын жыйып, Аллагъ оьзлерден таба этген чакъы бары да затны, шолай да Аллагъ ят халкълагъа да иманны къапуларын ачгъанны айталар. ²⁸ Павел ва Барнаба Исаны якъчылары булан онда дагъы да узакъ заман къалалар.

Ерусалимдеги жыйын

15 ¹ Ягьудеядан гелген бир-бир гишилер Антиокиядагъы иман къардашланы:

– Эгер Мусаны адаты булан сюннет этдирмесегиз, сиз къутгъарылып болмажакъсыз, – деп уйретмеге башлайлар.

² Павел ва Барнаба о адамлар айтагъан затлагъа рази болмай, олар булан къаныгъывлу кюйде эришип туралар. Сонг Павелге, Барнабагъа ва бир нече иман къардашлагъа бу масъаланы гьакъында сөйлешмек учун, Ерусалимге элчилени ва тамазаланы янына бармакъ тапшурула.

³ Исагъа иман салгъанланы жыйыны йиберген адамлар Финикиядан ва Самариядан оьтегенде, ят халкълардан бирлери Аллагъгъа къайтгъанын айталар. Бу хабар бары да иман къардашлар учун бир уллу сююнч болуп токътай. ⁴ Ерусалимге гелгенде, оланы Исаны якъчылары, элчилер ва ёлбашчылар къабул этелер. Олагъа оьзлерден таба Аллагъ этген бары да затны айталар. ⁵ Фарисей дин бөлюгюнден болгъан Исаны якъчыларындан бирлери туруп:

– Гъали ят халкълардан олар сюннет этдирсин ва Мусаны Къанунун юрютсюн деп талап этмеге герек, – дей.

⁶ Шону арагъа салып ойлашмакъ учун, элчилер ва ёлбашчылар бирче жыйылалар. ⁷ Узакъ заман эришип тургъандан сонг, Петер туруп олагъа булай дей:

– Къардашлар, ят халкълар менден таба Сююнч Хабарны эшитип, иман салсын деп, арагъыздан Аллагъ башлап мени сайлагъанны билесиз. ⁸ Инсанланы юреклеринде не барны билеген Аллагъ, бизге йимик, ят халкълагъа да Оьзюню Ругъун берип, оланы къабул этгенин гөрсетди. ⁹ Ят халкъланы юреклерин иман булан тазалап, Аллагъ бизин ва оланы арасында бир башгалыкъ да къоймады. ¹⁰ Шолай болгъанда, не бизин ата-бабаларыбыз, не биз оьзюбюз гөтерип болмагъан бу авур юкню, Исаны якъчыларыны устыне салып, сиз Аллагъны не учун сынап къарайсыз дагъы? ¹¹ Раббиз Исаны рагъмусу булан биз де, олар да къутгъарылажагъыбызгъа инанабыз.

¹² Бары да жыйылгъанлар Барнаба ва Павел айтагъан затлагъа шып болуп тынглайлар. Олар ят халкъланы арасында оьзлерден таба Аллагъа гьрсетген аламатланы ва муьжизатланы гъакъында хабарлай.

¹³ Олар сьйлеп битгенде, Якъуб булай дей:

– Къардашлар, бир магъа тынглагъыз. ¹⁴ Ят халкъланы арасындан бирлерин Оьзюнюки этип сайлап, Аллагъа башлап оланы гъай этивюн гьрсетгенни Симон англатды. ¹⁵ Пайхаммарланы сьзлери де шону гертилей. Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

¹⁶ *Шондан сонг Мен къайтып гелермен ва Давутну чькген уьюн янгыдан къуарман.*

Чькген ерде ону тургъузажакъман ва янгыртажакъман.

¹⁷⁻¹⁸ *Шо заманда бютюн инсанлар, гъатта ят халкъланы Меники болгъанларындан барысы да Раббизни ахтарар.*

Шолай деп шо гъакъда тезден билдирген Раббиз айтма.

¹⁹ Шо гьар гьре, мен гьисап этеген кюйде, Аллагъа къайтагъан ят халкълагъа биз четимлик этмеге герек тюгюлбюз. ²⁰ Биз олагъа ялгъан аллагъагъа къурбан этилген азыкъны ашамасын, пасат юрюмесин, бичакъгъа тюшмей оылген гъайванланы этин ашамасын ва къанны ашгъа къолламасын деп буварып, кагъыз язмагъа герекбиз. ²¹ Бырынгы заманлардан берли де Мусаны Къануну гьар шагьарда билдирилип тургъан чы ва гьар сонгугюн синагогларда охулуп тургъан чы.

²² Сонг элчилер ва ёлбашчылар Исаны бары да якъчылары булан бирге, Павел ва Барнаба булан Антиокиягъа йибермек учун, оьзлени арасындан бир нече адамны сайламагъа токъташлар. Олар Барсаба деп айтылагъан Ягъуданы ва Силаны сайлайлар. Шо эки де адам иман къардашланы арасында абурлулардан санала болгъан. ²³ Олар булан булай язылгъан кагъызны да йиберелер:

«Сизин иман къардашларыгъыз болгъан элчилер ва ёлбашчылар Антиокиядагъы, Суриядагъы ва Киликиядагъы ят халкълардан болгъан иман къардашлагъа салам йиберелер. ²⁴ Бизин арабыздан чыкъгъан бир-бир тайпалар, бизден бир тапшурув да болмай туруп, оьзлени сьйлевлери булан арагъызгъа пелекет салып, юреклеригизни гъалеклендиргенни биз эшитдик. ²⁵ Шо саялы биз барыбыз да разилешип, бир нече адамны сайладыкъ ва бизин сююмлю Барнаба ва Павел булан бирликде оланы сизин яныгъызгъа йибермеге токъташдыкъ. ²⁶ Олар экевию де Раббиз Иса Месигъ учун оьзлени яшавун да аямадылар. ²⁷ Биз Ягъуданы ва Силаны сизин яныгъызгъа йиберебиз. Олар биз язгъан затны сизге авзу булан да айтажакълар. ²⁸ Аллагъны Ругъу ва биз герекли болгъан шу затлардан къайры дагъы затны уьстюгюзге борч этип салмагъа тийишли гьрмедик. ²⁹ Олар шулардыр: ялгъан аллагъагъа

къурбан этилген азыкъдан, къандан, бувулуп оьлтюрюлген гъайванланы этинден ашамай турмагъа ва пасатлыкъ юрюшден сакъланмагъа герексиз. Буланы бирин де этмей сакълансагъыз, яхшы иш этген болажакъсыз. Эсен къалыгъыз».

³⁰ Йиберилген адамлар Антиокиягъа гелелер. Исаны якъчылары жыйып, олагъа кагъызны тапшуралар. ³¹ Олар шону охуп, ругъландырагъан сьзлерден сююнелер. ³² Оьзлер пайхаммарлар болгъан Ягъуда ва Сила иман къардашларына узакъ заман сьйлейлер, олагъа ругъ якъдан гюч берелер ва иманын беклешдирелер. ³³ Бир нечакъы заман онда тургъан сонг, иман къардашлар оланы оьзлени йибергенлени янына эсен-аман ёлгъа салалар. [³⁴]* ³⁵ Павел ва Барнаба Антиокияда къалалар. Хыйлы оьзгелер булан бирге олар онда Раббизни гъакъында билдирип туралар.

Павелни ва Барнабаны эришивлюгю

³⁶ Бир нече гюнлерден сонг Павел Барнабагъа:

– Биз Раббизни каламын билдирген бары да шагьарлардагъы иман къардашларыбызны янына къайтып барып, олар нечик яшайгъанына къарайыкъ, – дей.

³⁷ Барнаба Марк деп айтылагъан Югъанны да оьзлер булан алмагъа сюе. ³⁸ Амма Павел ону алмакъны тийишли гьрмей. Неге тюгюл де, о Памфилияда Павелни ва Барнабаны къююп гетип, оланы ишин давам этмеген. ³⁹ Шону уьстюнден оланы арасында уллу разисизлик тувулуна. Олар бир-биринден айрылалар. Барнаба, Маркны да алып, геме булан Кипрге гете. ⁴⁰ Павел буса оьзюне ёлдашгъа Силаны сайлай. Иман къардашлары ону Раббизни рагъмусуна аманат эте, о да ёлгъа тюше. ⁴¹ Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч бере туруп, о Суриядан ва Киликиядан оьтюп гете.

Тимофей Павелге ва Силагъа къошула

16 ¹ Павел Дербеге, сонг ондан Листрагъа геле. Мунда Исаны Тимофей деген бир якъчысы болгъан. Ону анасы Исагъа иман салгъан ягъуди къатын, атасы буса грек болгъан. ² Листра булан Иконийдеги иман къардашлар бу адамны гъакъында яхшы пикруда болгъан. ³ Павел ону оьзю булан бирге сапаргъа алып бармагъа сюе. Шо ерлерде яшайгъан ягъудилер ону атасы грек экенни билегени саялы, Павел Тимофейге сюннет этдире. ⁴ Шагьардан шагьаргъа барып айлангъанда, Исаны якъчылары Ерусалимдеги элчилер ва ёлбашчылар

* 15:34 Бир-бир грекче къольязывларда «Амма Сила онда къалма токъташды» деген аят да ёлугъа.

токъташдыргъан къайдаланы юрютсюн деп олагъа етишдирелер.⁵ Шолайлыкъда, Исагъа иман салгъанланы жыйынлары иман якъдан гюч ала ва гъар гюн сайын санава якъдан арта.

*Павел Македониядагъы бир адамны
гъайран гёрюнюште гёре*

⁶Аллагъны Ругъу озлеге Асияда Сююнч Хабарны билдирмеге къоймагъаны саялы, олар Фригия ва Галатия уьлкелеринден оьтютуп гетелер.⁷ Мисияны дазусуна етишгенде, олар Битиниягъа бармагъа сюелер. Амма Исаны Ругъу олагъа изну бермей.⁸ Шогъар гёре, Мисиядан оьтютуп, Троадагъа гелелер.

⁹Гече Павелни алдында бир македониялы адам бир гъайран гёрюнюште гелип токътай. О:

– Македониягъа гелип, бизге бир кёмек эт, – деп тилей.

¹⁰Бу гъайран гёрюнюшден сонг гъазирине биз Македониягъа бармагъа деп онгарылдыкъ. Аллагъ бизин онда Сююнч Хабарны билдирмеге чакъыргъанына биз къатты кюйде инана эдик.

Лидияны Исагъа иман салыву

¹¹Троададан геме булан чыгъып, тувра Самофракиягъа, артындагъы гюн Неаполгъа гелдик.¹² Ондан Македонияны бир бёлюгюню шагъары болгъан Филиппагъа гелдик. Шо шагъарда Румдан чыкыгъан ватандашлар яшай эдилер. Мунда бир нече гюнлер турдукъ.

¹³Сонгугюн шагъарны къапусундан чыгъып, бир озенни ягъасына гелдик. Биз бу ер ягъудилер дуа этеген ердир деп ойлашдыкъ. Сонг олтуруп, онда жыйылгъан къатынлар булан сёйлемеге башладыкъ.

¹⁴Бизге тынглайгъанланы арасында Тиатир шагъарлы Лидия деген бир къатын бар эди. О авур къызыл тюсю кюмачлар сата эди. Аллагъдан къоркъагъан Лидияны Раббибиз Павел сёйлеген затлагъа инанмагъа юрегин ачды.¹⁵ Лидия ва ону уьондегилер барысы да, сувгъа чомдуртуп, озлени Аллагъгъа тапшуртгъан сонг, о бизин уьуне чакъырды. О:

– Эгер сиз мен Раббибизге гъакъ герти кюйде иман салгъан деп гъисап эте бусагъыз, гелип уьумде токътагъыз – деп, о бизин инандырды.

Павелни ва Силаны Филиппада тутулуву

¹⁶Бир керен биз дуа этеген ерге барагъанда, ичинде палчы ругъу булангъы бир къул къыз къаршы болду. Шо къыз гележекде болагъан затны палчы ругъдан таба айтып бере эди. Палчылыкъ касбу булан къул къыз есилерине кёп къазанч гелтире эди.¹⁷ Бу къыз, Павелни ва бизин артыбыз булан юрюй туруп:

– Бу адамлар – Аллагъу-Тааланы къуллары. Сизге къутгъарылывну ёлларын гёрсетелер, – деп къычыра эди.

¹⁸О шону бир кёп гюнлени узагъында айтып турду. Шондан инжинип, Павел ону ичиндеги ругъгъа:

– Иса Месигъни аты булан сагъа буюраман: ону ичинден чыгъып тай! – дей.

Ругъ да шоссагъат ону ичинден чыгъып тая.¹⁹ Къазанчгъа умутлары уьюзлген ону есилери шону гёргенде, Павелни ва Силаны тутуп, шагъарны майданына гъакимлени янына сюйрейлер.²⁰ Павелни ва Силаны гъакимлени янына гелтиргенде, олар:

– Бу адамлар – ягъудилер. Булар шагъарыбызгъа пелекет салып туралар.²¹ Булар биз, румлулар, къабул этмеге яда юрютмеге ярамайгъан адатланы яялар, – дейлер.

²²Халкъ Павелни ва Силаны уьстюне чапма гъазир бола. Гъакимлер, оланы чечиндирип, таякълар булан тюймеге буюралар.²³ Оланы тюйген сонг, туснакъгъа салалар. Туснакъчыгъа оланы бек сакъласын деп тапшуралар.²⁴ Шолай буйрукъ алгъандан сонг, туснакъчы да, оланы туснакъны лап ич бёлмесине гийирип, аякъларын бугъавлап бегите.

²⁵Гечортагъа таба Павел ва Сила дуа этелер ва Аллагъгъа макътава йырлар айталар. Башгъа туснакълар да олагъа тынглайлар.²⁶ Бирден гючлю кюйде ер тербенип йибере, туснакъны къорчулери чайкъала. Шоссагъат бары да къапулар ачыла, бары да туснакъланы бугъавлары чечилип тюше.²⁷ Юхусундан уянып, туснакъчы туснакъны къапулары ачылгъанны гёре. Туснакълар чыгъып къачып гетгендир деп эсине гелип, къылычын да суворуп, озь-озьон оьлтюрмеге аз къала.²⁸ Амма Павел:

– Оьзюнге зарал этме. Биз барыбыз да мундабыз! – деп къычыра.

²⁹Ярыкъ гелтиртип, туснакъчы ичине гире, къоркъмакълыкъдан къартыллай туруп, Павел булан Силаны алдына гелип, ер бавурлап ята.³⁰ Сонг оланы къыргъа чыгъарып, туснакъчы:

– Бийлерим! Къутгъарылмакъ учун мен не этме герекмен? – деп сорай.

³¹– Раббибиз Исагъа иман сал, сен де, уьондегилеринг де къутгъарылажакъсыз, – дейлер олар.

³²Сонг огъар ва уьондегилени барысына да Раббибизни гъакъындагъы хабарны билдирелер.³³ Гечени шо сагъатында туснакъчы, оланы гелтирип, яраларын жува. Сонг туснакъчы булан бирге уьондегилер де бары да, сувгъа чомдуртуп, озлени Аллагъгъа тапшурталар.³⁴ Павелни ва Силаны уьуне гелтирип, олагъа тепси къура. Аллагъгъа иман салгъаны саялы, туснакъчы ва уьондегилер сююнелер.

³⁵Эртен болгъанда, гъакимлер къуллукъчуларын:

– Бу адамланы азат эт, – деген буйрукъ да булан туснакъгъа йибере.

³⁶Туснакчы да Павелге:

– Гьакимлер сизин азат этсин деп буйрукъ йибериб гелгенлер. Энни гетмеге боласыз, эсен-аман ёлугъузгъа тюшююз, – дей.

³⁷ – Бизин, Рум ватандашларын, гъеч бир дувансыз бютюн халкъны алдында токъалап, туснакчыгъа салдылар. Гъали буса яшыртгъын чыгъарып къувалап йибермеге сюелер. Шолай болмас! Оьзлер гелип бизин мундан чыгъарсынлар, – дей Павел.

³⁸Кьуллукъчулар бу сёзлени гьакимлеге етишдирелер. Павел ва Сила рум ватандашлары экенни эшитгенде, гьакимлер кьоркъалар. ³⁹Сонг гелип, оьзлерден багъышламакъны тилей. Оланы туснакчдан чыгъарып, шагъардан гетсин деп тилей. ⁴⁰Туснакчдан чыгып, Павел ва Сила къайтып Лидияны уьуне баралар. Онда иман кьардашлары булан гёрюшюп, оланы ругъландыралар, сонг ёлгъа тюшелер.

Салоникде

17 ¹Амфиполдан ва Аполлониядан оьтюп, олар Салоникге гелелер. Онда ягъудилени синагогу болгъан. ²Павел, оьзюню адатына гёре, синагоггъа барып, уьч сонгугюн ягъудилер булан Сыйлы Язывланы гьакъында лакъыр этип тура. ³Месигъ азап чегип оьлгенден сонг тирилме герек болгъанны англата ва исбатлай туруп, о:

– Оьзюню гьакъындан мен сизге айтагъан Иса – Месигъдир, – дей.

⁴Ягъудилени бирлери, Аллагъдан кьоркъагъан греклени бир кёбю ва гёрмекли къатынлардан бир хыйлылары, Исагъа иман салып, Павелни ва Силаны якъчылары болалар.

⁵Ягъудилер гюллеп, шагъарны майданында саякъ айланып турагъан бир табун халкъны жья, шагъарда хозгъавул гётере. Олар Павелни ва Силаны халкъны алдына чыгъармакъ учун, оланы излей туруп, Ясонну уьуне гъужум этелер. ⁶Оланы шонда тапмагъанда, шагъарны гьакимлерини алдына Ясонну ва иман кьардашлары бир нечелерин сюйреп алып гелелер ва къычырып:

– Бютюн дюньягъа хозгъавул салгъан бу адамлар гъали мунда да гелгенлер. ⁷Ясон оланы уьюнде къабул этген. Олар барысы да, Румну пачасыны буйрукъларына кьаршы чыгып, Иса деген башгъа бир пача бар деп айталар, – деп айтмагъа башлайлар.

⁸Бу хабарны эшитген халкъ ва шагъарны башчылары гьалек болалар.

⁹Ясондан ва башгъаларындан аманат акъча алып, сонг оланы азат этелер.

Берияда

¹⁰Иман кьардашлар буса гече болгъандокъ, Павелни ва Силаны Бериягъа йиберелер. Онда гелгендокъ, олар ягъудилени синагогуна баралар. ¹¹Салоникдегилеринден эсе мундагъы адамлары пикрису ачыкъ

бола: олар Павелни сёзюне бек сююп тынглайлар ва Павел гьакъ гертини сёйлейгенине тюшюнемек учун, гъар гюн Сыйлы Язывланы уйренелер. ¹²Ягъудилени кёплери, шолай да бир хыйлы абурлу грек къатынлар ва эренлер Исагъа иман салалар.

¹³Салоникдеги ягъудилер, Берияда Павел Аллагъны гьакъындагъы хабарны билдиргенин эшитип, онда да баралар. Халкъны арасына пекет салып, олар хозгъавул этелер. ¹⁴Иман кьардашлар шоссат Павелни денгиз ягъагъа ёлгъа салалар. Сила ва Тимофей буса Берияда къалалар. ¹⁵Павелни узатма баргъанлар ону Афинагъа етишдирелер. Сонг Силагъа ва Тимофейге тезлик булан оьзюню янына гелсин деп, Павелден буйрукъ алып, къайтып ёлуна тюшелер.

Павел Афинада

¹⁶Ёлдашларыны гелмеклигин кьаравуллап токътагъан Павел Афинадан айлана. Шагъарны ялгъан аллагъланы келпетлеринден толгъаны ону бек къазапландыра. ¹⁷О синагогда ягъудилер, Аллагъдан кьоркъагъан башгъалар булан лакъыр эте, гъар гюн шагъарны майданында кьаршылашагъан адамлар булан сёйлей. ¹⁸Бир керен Павел Исаны ва Ону оьлюмден тирилмеклигини гьакъындагъы Сююнч Хабарны сёйлейгенде, огъар бир нече философ кьаршылаша. Олар эпикурчу* ва стоячы** философлар болгъан. Олардан бирлери:

– Бу тартар не айтма сюе? – дейлер.

– Бу бизге ят болгъан аллагъланы гьакъында билдирегенге ошай, – дейлер башгъалары.

¹⁹Олар Павелни Ареопакъгъа*** алып барып:

– Сен яягъан бу янгы илму не затдыр? ²⁰Сен айтагъан затлар бизге бир тамаша чалына. Шогъар гёре о не демек экенни билмеге сюебиз, – дейлер.

²¹Бютюн афиналылар ва онда яшайгъан оьзге ят улкелилер бары затдан артыкъ гъар тюрюлю янгы пикруланы арагъа салып сёйлеп яда

* 17:18 *Эпикурчулар* – Эпикур деген грек философну якъчылары; олар ругъ рагъатлыгъы инг оьр даражадагъы леззет, напсыны рази этмек яшавну маънасы деп токъташдыра болгъанлар. Олар дагъы да инсанни яшаву учун аллагъланы агъамиятлыгъы ёкъ, инсанланы яшаву аллагълар булан байлавлу тююл деп токъташдыра болгъанлар.

** 17:18 *Стоячылар* – Зенон деген грек философ яратгъан философия агъымны якъчылары. Зенон якъчыларын Стоя деген ерде жья болгъан. Олар, Аллагъ аламын яратса да, О инсанланы ишлерине кьошулмай деп гьисап эте болгъанлар.

*** 17:19 *Ареопакъ* – бырынгы Афинадагъы оьр дуван ва шолай да гъар тюрюлю масъалалар кьаралагъан ер.

шо пикрулагъа тынглап заманны ытгермеге сюе болгъанлар. ²²Арео-
пакъда оланы алдында туруп, Павел булай дей:

– Гьей афиналылар, сиз бек динагълю халкъ экенигизни бары зат-
дан гөрюп тураман. ²³Шагъардан айланып, сизин сыйлы ерлеригизге
къарайгъан заманда, мен устюне «Белгисиз Аллагъгъа» деп язылгъан
къурбанлыкъны салагъан ер гёрдюм. Гъали мен сизге, Ким экенин
де билмей туруп, сиз Озьюне сужда этеген Аллагъны гъакъында бил-
диремен. ²⁴Дюнъяны ва ону ичи толгъан бары да затны яратгъан Ал-
лагъ – кёклени ва ерни Раббисидир. О инсанны къоллары булан ишлен-
ген ибадатханаларда яшамай. ²⁵Огъар инсан озьюню къоллары булан
этеген затлар гъажатлы тююл. Терсине, О инсангъа яшавну, тыныш-
ны ва къалгъан затланы барын да бере. ²⁶Аллагъ бютюн дюньяны бары
да халкъларын бир адамдан яратды, олар яшажакъ заманланы ва ерле-
ни белгиледи. ²⁷Бизин гъарибизден йыракъда тююл буса да, адамлар
Озьюн излесин учун, янына гелип Озьюн тапсын учун, Аллагъ шо зат-
ланы этди. ²⁸Биз Ону яхшылыгъындан яшайбыз, гъаракат этебиз ва
барбыз. Сизин бир-бир шаирлеригиз айтгъаны ймик, «Адам урлукъ-
ну яратгъан Одур».

²⁹Биз О яратгъан адам урлукъдан болгъан сонг, Аллагъны келпети
алтындан, гюмюшден яда ташдан инсанны гъакъылы ва гюнери бу-
лан ойлашып яратылгъан бир суратгъа ошай деп гъисапламагъа герек
тююлбюз. ³⁰Гетген заманларда болгъан билмеслиги саялы Аллагъ
инсанланы гюнагъламай. Амма гъали гъар ерде оланы барысына да
товба этсинлер деп буюра. ³¹Аллагъ Озью сайлагъан Исадан таба сав-
лай дюньягъа адилли дуван этежек гюнюнню белгиледи. О шо Адамны
олюмден тирилтмеклиги булан шону бютюн инсанлагъа исбатлады.

³²Олюмден тирилмекни гъакъындагъы сёзлени эшитгенде, оланы
бирлерини гённю кюлей, башгъалары буса:

– О гъакъда сагъа башгъа бир заман тынглапбыз, – деп къоялар.

³³Сонг Павел оланы янындан гете. ³⁴Амма бир нече адам Павелге
къошула ва Исагъа иман сала. Шолайланы арасында Ареопакъны ор-
такъчысы Дионисус, Дамар деген бир къатын ва бир-бир оьзгелер де
болгъан.

Коринфде

18 ¹Мундан сонг Павел, Афинадан гетип, Коринфге геле. ²Онда о
Понтда тувгъан Акила деген бир ягъудиге къаршы бола. О къаты-
ны Прискила да булан бираз алдынларда Италиядан гелген болгъан,
неге тююл Клавдий бары да ягъудилеге Румдан гетсин деп буйрукъ
этген болгъан. Павел оланы гёрмеге бара. ³Акиланы да Павелники йи-
мик чатырлар тигеген касбусу болгъан, шо саялы Павел ону булан

бирче ишлемеге къала. ⁴Ягъудилени ва греклени инандырмакъ учун,
Павел гъар сонгугюн синагогда лакъыр эте.

⁵Македониядан Сила ва Тимофей гелген сонг, Павел озьюню бю-
тюн заманын Аллагъны каламын англатывгъа багъышлай, ягъудилеге
Иса Месигъ экенин исбат этмек учун къаст эте. ⁶Ягъудилер огъар
къаршы яман затланы сёйлемеге башлагъан заманда, Павел, опура-
гъыны устюндеги чангны силкип:

– Башыгъызгъа къобажакъ балагълагъа жаваплы оьзюгюзсюз! Мени
намусум таза. Энни мен ят халкъланы янына бараман, – деп, олагъа
арт берип гете.

⁷Синагогдан чыгып, Павел Аллагъдан къоркъагъан Титий Юстус
деген биревню уюне геле. Ону ую синагогну къырыйында болгъан.
⁸Синагогну башчысы Крисп бары да уюндегилер булан бирге Рабби-
бизге иман сала. Коринфлилени кёплери де, Павелни сёзлерин эши-
тип, Раббизге иман сала ва сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа
тапшурта.

⁹Бир гече Раббиз Павелге бир гъайран гёрюнюше:

– Къоркъма! Адамлар булан сёйлевюнгню давам этип тур. Иннемей
турма! ¹⁰Неге тююл де, сени булан Мен барман. Яманлыкъ этмек
учун, сагъа бирев де тийип болмас. Неге тююл де, бу шагъарда Мени
кёп халкъым бар, – дей.

¹¹Олагъа Аллагъны каламын уйрете туруп, Павел онда бир йыл ярым
къала. ¹²Агъаяда Галлион гъаким болуп турагъан заманда, ягъудилер
бир болуп Павелни устюне чабалар. Ону дуванханагъа гелтирип:

¹³– Бу адам инсанланы Мусаны Къанунуну ёлуна къаршы чыгъагъан
къайдада Аллагъгъа ибадат этмеге инандыра, – дейлер.

¹⁴Павел сёйлемеге де башлагъынча, Галлион ягъудилеге:

– Гьей ягъудилер, эгер бек яман иши яда авур жинаятчылыгъы сая-
лы айыплай эдигиз буса, сизге тынгламагъа мени себебим болур эди.

¹⁵Амма мунда бир сёзлени, атланы ва сизин Къанунугъузну гъакъында
эришивлюк юрюле буса, муну сиз оьзюгюз чечигиз. Мен булай затла-
гъа дуван этмеймен, – дей.

¹⁶Галлион оланы дуванханадан къувалатып чыгъара. ¹⁷Шо заман
жыйылгъан халкъ, синагогну башчысы Сосфенни тутуп, дуванхананы
алдында токъалайлар. Галлион буса олагъа бурулуп да къарамай.

Павелни Антиокиягъа къайтыву

¹⁸Павел Коринфде бир хыйлы гюнлер тура. Сонг О иман къардаш-
ларын къоюп, геме булан Суриягъа гете. Ону булан бирге Прискила ва
Акила баралар. Конхереягъа гелгенде, Павел Аллагъгъа берген антына
гёре, башын къыркъдыра. ¹⁹Эфесге гелгенде, Прискиланы ва Акиланы

онда кююп, Павел оъзю синагогъа бара ва онда ягудилер булан лакъыр эте. ²⁰ Ягудилер огъар дагъы да бираз заман турсун деп тилейлер, амма Павел рази болмай. ²¹ Гетип барагъан заманда о:

– Аллагъ буюрса, сизин яныгъызгъа дагъы да гелермен, – дей.

Сонг Павел геме булан Эфесден гете. ²² Къайсариягъа гелгенде, о Ерусалимге барып, Исаны ондагъы якъчылары булан ёлугъа. Сонг Антиокиягъа гете. ²³ Антиокияда бир нечакъы заман тура, сонг буса гете. Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч бере туруп, бютюн Галатиядан ва Фригиядан айланып чыгъа.

Аполлос Эфесде Сююнч Хабарны билдире

²⁴ Шо вакътилерде Эфесге Искендерияда тувгъан Аполлос деген бир ягуди геле. О Сыйлы Язывланы яхшы билеген пасигъ тилли бир гиши болгъан. ²⁵ Аполлосну Раббизни ёлу гъакъда англаву болгъан. Аллагъгъа тапшуртуну гъакъында о янгъыз Ягъия адамланы сувгъа чомгъаны гъакъда биле болгъан буса да, Исаны гъакъында ругъланып сёйлей ва тюз кюйде уйрете болгъан. ²⁶ Синагогда о тартынмай сёйлей. Прискила ва Акила Аполлосгъа тынглагъанда, ону уюне чакъырып, огъар Аллагъны ёлун дагъы да тюз кюйде англата.

²⁷ Аполлос Агъаягъа гетмеге сюйгенде, Исаны ондагъы якъчылары ону къабул этсинлер деп кагъыз язып, иман къардашлары ону ругъландырлар. Онда гелген заманда буса, Аллагъны рагъмусу булан Исагъа иман салгъанлагъа о кёп кёмек эте. ²⁸ Иса Месигъ экенин Сыйлы Язывлар булан исбат этип, Аполлос бютюн халкъны алдында ягудилени далилдерин инандырагъан кюйде гери ура.

Павел Эфесде

19 ¹ Аполлос Коринфде турагъан заманда, Павел, оър якълардагъы уълкелени кырккып чыгъып, Эфесге геле. Онда о Исаны бир нече якъчыларына ёлугъа. ² Павел олагъа:

– Сиз Исагъа иман салагъан заманда, Аллагъ сизге Оъзюню Ругъун бердими? – деп сорай.

– Биз Аллагъны гъеч бир Ругъу бар деп де эшитмегенбиз, – дейлер олар.

³ – Олай буса сиз оъзюню Аллагъгъа нечик тапшуртдугъуз дагъы? – деп сорай Павел.

– Ягъия сувгъа чомуп тапшурду, – деп жавап берелер олар.

⁴ – Ягъия, товба этгенлени сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшургъан. Ягъия адамлагъа оъзюнден сонг гелегенине, демек Исагъа иман салмагъа тарыгъын айтып тургъан, – дей Павел.

⁵ Муну эшитгенде, олар Раббизни Исаны аты булан, сувгъа чомдуртуп, оъзлени Аллагъгъа тапшурталар. ⁶ Павел Исаны якъчыларыны

устьюне кюллерын салгъанда, олар Аллагъны Ругъундан тола, гъар тюрлю тиллерде сёйлемеге ва Аллагъны атындан сёйлемеге башлайлар. ⁷ Олар барысы да он экиге ювукъ адам бола.

⁸ Павел синагогъа бара. Онда уъч айны узагъында гъеч тартынмай сёйлеп тура. Ягудилер булан эришип, оланы Аллагъны гъакимлигини гъакълыгъына инандырмагъа чалыша. ⁹ Олардан бирлери къайпанмайлар ва инанмайлар, халкъны алдында Раббизни ёлун пислеп сёйлейлер. Сонг Павел, оъзю булан Исаны якъчыларын да алып, ягудилени янындан гете. Тиран деген адамны мактабында гъар гюн лакъырлашыв юрютуп тура. ¹⁰ Эки йыл шолай болуп тура. Шолайлыкъда, Асия вилаятында яшайгъан бары да ягудилер ва греклер Раббизни гъакъындагъы хабарны эшителер.

¹¹ Аллагъ да Павелден таба гъайран аламатлар гёрсетип тура. ¹² Аврувулар Павелни кюльгъавлукъларына ва алдырыкъларына тийгендокъ, аврувлары сав болуп, олардан жинлер чыгъып тая.

¹³ Жинлени кювалайгъан бир-бир ягудилер, бир ерден бир ерге юрюп барып, жинли адамланы устьюнде Раббизни Исаны атын айтмагъа къарайлар. Олар:

– Павел оъзюню гъакъында айтагъан Исаны аты булан сизге бу адамдан чыгъыгъыз деп буйрукъ этемен, – деп сёйлейлер.

¹⁴ Скева деген бир ягуди баш дин кюллукучуну етти уланы да шолай эте. ¹⁵ Амма жин бир керен олагъа:

– Мен Исаны билемен, Павелни де таныйман, сиз кимлерсиз? – деп сорай.

¹⁶ Жинли адам атылып тура, етти де уланны устьюне атылып, оланы токъалай. Устьюндеги опуракъларын да кююп, олар ялангъач, яралангъан гъалында къачып уйден кыргъа чыгълар.

¹⁷ Эфесде яшайгъан бары да ягудилеге ва греклеге бу иш эшитилгенде, олагъа уллу бир кюркюв тюше. Олар Раббизни Исаны атына гюрмет булан янашагъан бола. ¹⁸ Исагъа иман салгъанларыны кёплери, гелип йибериш, болгъан гюнагъ ишлерине ачыкъдан мюкюрлюк этелер. ¹⁹ Алда сигъручулукъ булан машгъл болгъанларыны кёплери де, оъзлени китапларын гелтирип, бютюн халкъны гёз алдында оланы отгъа салып яллата. Шо китапланы барысыны да багъасын гысап этгенде, элли минг гюмюш акъчагъа тенг гелегени белгили бола. ²⁰ Шолайлыкъда, Раббизни гъакъындагъы хабар яйыла ва яхшы натижа гелтире.

²¹ Бары да бу ишлер болгъандан сонг, Павел Македония булан Агъая вилайтларындан таба Ерусалимге бармагъа токъташа. О:

– Ерусалимде болгъандан сонг, мен Румгъа да бармагъа герекмен, – дей.

²² Кёмекчилеринден экевню – Тимофейни ва Эрастыны – Македониягъа йибериш, оъзю бираз замангъа Асияда къала.

Эфесдеги хозгъавул

²³Шо вакътилерде Раббизни ёлуна къаршылыкъ этегенлени уллу хозгъавулу бола. ²⁴Деметрий деген бир гюмюш уста, гюмюшден Артемиданы ибадатханасыны гиччи уьлгюлерин этип, ерли усталагъа шо саниятдан яхшы къазанмагъа имканлыкъ бере. ²⁵Гюмюш усталаны ва башгъа саниятчылары жыйып, о булай дей:

– Къурдашлар, оьзюбюзню касбувудан биз яхшы къазанагъаныбызны сиз билесиз. ²⁶Павел деген бу адам, янгыз Эфеседе тюгюл, бютюн Асияда да дегенлей кёп адамлары оьзюне инандырып, тюз ёлдан чыгъарып турагъанны да сиз гёресиздир ва эшитесиздир. О айтагъангъа гёре, инсанны къоллары булан яратылгъан аллагъалар герти аллагъалар тюгюл. ²⁷Къоркъунчукъ янгыз бизин саниятыбыз абурун тас этегенликде тюгюл, уллу аллагъ Артемиданы ибадатханасы абурдан тюшегенликде. Ахырда да бютюн Асия ва къоллю алам сыйлайгъан Артемиданы зорлугъу гьечге чыгъажакъ.

²⁸Муну эшитген заманда, олар къазапланып:

– Эфеслилени Артемидасы уллудур! – деп къычырмагъа башлай.

²⁹Узакъ къалмай бютюн шагъар хозгъалыша. Халкъ, Павелни ёлдашлары македониялы Гайны ва Аристархны тутуп, театргъа* багъып онгарыла. ³⁰Павел халкъны алдына чыкъмагъа сюе, амма Исаны якъчылары ону къоймайлар. ³¹Павелни къурдашлары болгъан бир-бир асиялы башчылар да, огъар хабар йиберип, театргъа гелип гёрюнмесин деп тилейлер.

³²Жыйылгъанлары бирлери бир затны айтып, башгъалары башгъа затны айтып къычыра. Жыйынны башын-бавун тапма болмай. Кёплер буса не учун жыйылгъанын сама билмей. ³³Шо заман ягъудилер, халкъны ичинден Искендер деген биревню арагъа чыгъарып, ондан бары да затны англатмакъны талап эте. Къолу булан ишара этип, Искендер халкъгъа ишни гъакъыкъатын англатып сёйлемеге сюе. ³⁴Амма о ягъуди экенни билгенде, барысы да бир тавушдан эки сагъатгъа ювукъ:

– Эфеслилени Артемидасы уллудур! – деп къычырып тура.

³⁵Шо заман шагъарны башчысы чыгып, халкъны рагъатландырып, булай дей:

– Гьей эфеслилер! Эфес шагъар уллу Артемиданы ибадатханасыны ва кёкден тюшген ташны сакълавчусу экенни билмейген ким бар?

* 19:29 *Театр* – башлапгъы вакътилерде устю ачыкъ, кёп адамлар жыйылып олтуруп болагъан ер. Театрда халкъны яшаву булан байлаву агъамиятлы масъалалагъа да къарала болгъан.

³⁶Бугъар гьеч бирев де шеклик этмей. Гьасили, сабурлукъ салыгъыз, сизге алгъасап янгылыш иш гёрмеге тюшмей. ³⁷Сиз буса бу адамлары мунда алып гелдигиз. Олары бириси де я ибадатханаланы урламагъан, я бизин аллагъыбызгъа къаршы капир затлары сёйлемеген чи. ³⁸Эгер Деметрийни ва ону булангъы оьзге саниятчылары кимге буса да биревге къаршы арзы бар буса, дуванханалар ва дуванчылар бар. Бир-бири булан дувангъа чыкъсынлар. ³⁹Эгер сизин талап этмеге сюеген дагъы башгъа затыгъыз бар буса, шону халкъны шолай затлагъа къаралагъан тийишли жыйынына чечмеге беригиз. ⁴⁰Гъали бугюн болгъан бу зат учун питне къургъан деп, бизин айыпламагъа болурлар. Булай къалмагъалны себебин исбат этмеге болагъан бизин гьеч бир далили-биз ёкъдур.

⁴¹Шону да айтып, о жыйынны тоза.

Павелни Македониягъа ва Грециягъа барыву

20 ¹Бу низамсызлыкълар болуп битген сонг, Павел Исаны якъчылары оьзюню янына чакъыра. Олары ругъландырма да ругъландырып, савболлашып, Македониягъа ёлгъа тюше. ²Македониядан оьте туруп, Исаны якъчылары ругъландырагъан кёп затлар айта. Сонг о Грециягъа геле. ³Мунда Павел уьч ай тура. Геме булан Суриягъа бармагъа деп турагъан заманда, ягъудилер Павелге къаршы тилбирчилик этелер. Огъар къайтып Македониядан таба Суриягъа гетмеге тюше. ⁴Ону булан вериялы Пирни уланы Сопатыр, салониклилерден Аристарх, Секунд, дербели Гай, Тимофей, асиялы Тигъик ва Трофим ёлгъа чыгъалар. ⁵Алдын-алдын гетип, олар бизин Троядада къаравуллап тура эдилер. ⁶Маясыз Экмекни байрамындан сонг биз де Филиппадан геме булан чыкъдыкъ. Беш гюнден сонг Троядада олары янына етишдик. Онда бир жума къалдыкъ.

Эфтикни тирилюю

⁷Жуманы биринчи гюнюнде биз экмек бёлюк адатны къутмеге деп жыйылдыкъ. Павел жыйылгъанлар булан лакъырлаша эди. Артындагъы гюн Павел геме булан ёлгъа чыкъмагъа герек эди, шо саялы о жыйылгъанлар булан гечорта болгъунча лакъыр этип турду. ⁸Биз жыйылгъан оьртеги уьйде кёп чыракълар янып тура эди. ⁹Эфтик деген бир жагъил улан терезеде олтургъан эди. Павелни узакъ сёйлеюню вакътисинде о бираз къалгып тура эди. Сонг ону юху басып, о уьчюнчю къатдагъы терезеден йыгъылып гетди. Гётерип алып гелгенде, о оьлюп тура эди. ¹⁰Павел тюпге тюшдю, огъар къапланып ятды ва ону къучакълап:

– Кайгъырмагъыз, бу сав! – деди.

¹¹ Сонг о дагы да оьрге чыгып, экмек бѐлюп ашады. Тангга таба олар булан сѐйлеп битип, Павел ѐлун узатды. ¹² Жагыл уланны сав кююнде уюне гелтирдилер. Шогьар бары да сююндюлер.

¹³ Биз алдын-алдын геме булан Асгья гетдик. Онда биз гемеге Павелни де алмагья герек эдик. Яв юрюп бармагья сююп, бизге оьзю шотай буюргьян эди. ¹⁴ Асда бизин булан ѐлукгьянда, ону гемеге алып, биз Мидиллиге гелдик. ¹⁵ Артындагы гюн ондан чыгып, Гьиос атавну кьаршысында токтадык. Экинчи гюн Самос атавгья етишдик. Сонг Милетге гелдик. ¹⁶ Асия вилаятында токтамас учун, Павел Эфесе гирмей оьтуп гетмеге токташды. Пентикост байрамына о Ерусалимде болмагья алгьасай эди.

¹⁷ Милетден адам йибери, Павел Исагья иман салгьянланы Эфеседеги жыйыныны арасындан ѐлбашчыларын чакыра. ¹⁸ Олар гелгенде, Павел булай дей:

– Асиягья гелген биринчи гююмден башлап сизин булан тургьян чакы заманны ичинде мен нечик яшагьянны сиз билесиз. ¹⁹ Ягьудилени тилбирчилиги саялы мени башыма тюшген балагьялардан оьте туруп, уллу сабурукьда, гѐзьяш тѐге туруп, Раббизге кьуллукь этип турдум. ²⁰ Сизин учун пайдалы болгьян чакы затны билдирмекден тартындам, халкыны алдында ва уйден уйге гирип, сизге Аллагьяны каламын англалдым. ²¹ Гюнагь ишлер этеген ѐлдан тайсын, Аллагья кьайтсын ва Раббиз Исагья иман салсын деп, ягьудилеге ва ят халкылагья буюрдым.

²² Гьали буса, Аллагьяны Ругь буюргьянны этип, мен Ерусалимге бараман. Онда мени не кьаравуллагьянны билмеймен. ²³ Мен бир затны билемен: кьайсы шагьаргья барсам да, Аллагьяны Ругь мени азап ва туснакь кьаравуллагьянын айта. ²⁴ Амма мен жанымны аямайман. Мени учун о гьеч бир зат да тююл. Раббиз Иса магья тапшургьян кьуллугьумну – Аллагьяны уллу рагьмусу гьякындагы Сююч Хабарны инсанлагья етишдирмеге – тамамламагья болгьяй эдим.

²⁵ Мен гьали сизин арагьыздан – оьзююгьге Аллагьяны гьякимлигин билдирип тургьянлардан – гьеч дагы биригиз де мени гѐрмежегизни билемен. ²⁶ Бугюн мен сизге билдире тураман: эгер сизин арагьыздан ким буса да биригиз ѐкь болсагьыз, шогьар мен айыплы тююлмен. ²⁷ Неге тююл де, Аллагь сюегенни мен сизге гьеч бир де тартындам билдирдим. ²⁸ Аллагьяны Ругь сизге шо Исаны якьчыларын инанып тапшургьян. Кьойчулар сиривлерини гьайын нечик эте буса, сиз де Аллагь Оьзюю Уланыны оьлюю булан жыйган Исаны якьчыларыны гьайын этигиз! ²⁹ Мен сизин арагьыздан гетгенден сонг, сиривню арасына йыртгьыч бѐрюлер тюшежекни билемен. Олар чы сиривню кьызганмажакьлар. ³⁰ Гьатта сизин арагьызда да, Исаны якьчыларын

тюз ѐлдан чыгьармакь учун, кьалп сѐзлер сѐйлейгенлер болажакьлар. ³¹ Шо саялы сакь болугьуз! Гечеси-гюню булан уьч йылы узагьында гѐзьяш тѐгюп тилеп, гьар-биригизге бир бошавсуз буюргьянны эде сакьлап кьоюгьуз.

³² Гьали буса мен сизин Аллагья ва Ону рагьмулу каламына аманат этемен. Бу калам сизин ругь якьдан гючлендирме ва Аллагьяны халкыны арасында варислик бермеге бола. ³³ Мен гьеч биревню не гююшюне, не алтынына, неде опурагьяна гѐз салмадым. ³⁴ Оьз гьажатларына ва мени булангьяланы гьажатларына харжны мен бу кьолларым булан кьазангьянны сиз билесиз. ³⁵ Сиз мени йимик загьмат тѐкмеге, гючсюзлеге кѐмек этмеге герекни сизге оьзюм болгьян кююмде уьгюсюн гѐрсетдим. Раббиз Иса: «Алмакьдан эсе бермек артыкь насип гелтирер», – деп айтгьян сѐзлени унутмай эде сакьламагья герексиз.

³⁶ Бу сѐзлени де айтып, бары да булан бирге тизден туруп, Павел дуа эте. ³⁷ Барысы да кѐп йылайлар, Павелни кьучакьлап оьбелер. ³⁸ «Мени сиз дагы гѐрмежексиз» деген сѐзлеринден сонг олар айрокьда бек пашман болалар. Сонг олар ону гемеге етгинче узаталар.

Ерусалимге ѐл чыгьы

21 ¹ Олардан айрылгьян сонг, биз бир башлап геме булан тувра Косгья, артындагы гюн Родосгья, ондан таба Патарагья гетдик. ² Финикиягья барагьян бир геме кьаршы болду. Огьар минип, денгизге чыкьдык. ³ Кипр гѐрюнген заманда, атавну кьыбла ягьындан оьтуп, Суриягья багып гетдик ва Сурда токтадык. Гемени уьстюндеги юк онда бошатылмагья герек эди. ⁴ Онда Исаны якьчыларын табып, биз оланы янында етти гюн кьалдык. Аллагьяны Ругьуну таьсиринден олар Павелге Ерусалимге бармасын дей эдилер. ⁵ Турмагья тюшеген заманыбыз битгенде, биз ондан гетдик ва ѐлубузну узатдык. Исаны якьчылары кьатынлары, яшлары да булан бизин шагьардан чыкьгьында узатды. Денгизни ягьасында биз тизден югюнюп дуалар этдик. ⁶ Бир-биригиз булан савболлашгьян сонг, биз гемеге миндик. Олар да уьйлерине кьайтып гетдилер.

⁷ Биз Сурдан денгиз ѐлубузну узатып, Птоломайдгья гелдик. Ондагы иман кьардашларыбыз булан ѐлугьуп, оланы янында да бир гюн кьалдык. ⁸ Артындагы гюн ѐлгья чыгып, Кьайсариягья гелдик. Сююч Хабарны билдиреген, Ерусалимде сайлангьян етти адамны бири болгьян Филипни уюне гелип, ону янында кьалдык. ⁹ Ону Аллагьяны атындан сѐйлеп болагьян эрге бармагьян дѐрт кьызы бар эди.

¹⁰ Онда бир хыйлы гюнлер кьалгьян сонг, Ягьудеядан Агьав деген бир пайхаммар гелди. ¹¹ Бизин яныбызгья гелип, о Павелни белбавун алды, ону булан оьзюню кьолларын-бутларын байлады. О булай айтды:

– Аллагьны Ругь булай сёйлей: Ерусалимдеги ягьудилер, бу белбавну есин шулай байлап, ят халкъланы кьолуна бережеклер.

¹² Бу сёзлени эшитгенде, биз ва ондагылар Павелге Ерусалимге бармасын деп тилемеге башладыкъ. ¹³ Шо заман Павел:

– Сиз этеген недир? Неге йылайсыз, неге юрегимни сыныкъдырасыз? Мен Ерусалимге барып, байланмагъа чы нечик де, Раббибиз Исаны аты учун гьатта онда оьлмеге де гьазирмен, – деп жавап берди.

¹⁴ Сёзюнден кьайтарып болмажагыын англагъанда, огъар дагы тилемей:

– Раббибиз буюргъан кюйде болсун дагы, – деп кьойдукъ.

¹⁵ Сонг, гьазирлигибизни де гёрюп, биз Ерусалимге ёлгъа тюшдюк.

¹⁶ Кьайсариядан бир-бир Исаны якъчылары да бизин булан бирге гелдилер. Олар бизин Исаны башлапгы якъчыларындан бириси болгъан Минасон деген кипрли биревню уьуне гелтирдилер. Биз де онда кьонакъ тюшюп токътадыкъ.

Якъубну Павелге этген таклифи

¹⁷ Ерусалимге гелгенде, иман кьардашларыбыз бизин кёп сююп кьабул этдилер. ¹⁸ Артындагы гюн Павел булан бирче биз Якъубну гёрмеге бардыкъ. Онда бары да ёлбашчылар да жыйылды. ¹⁹ Олар булан сорашгъан сонг, Павел ят халкъланы арасында оьзюнден таба Аллагь этген бары да ишлени тындырыкълы кюйде хабарлады.

²⁰ Шону эшитгенде, олар Аллагьгъа макътав этдилер. Олар Павелге булай айтды:

– Гёресен чи, кьардашым, ягьудилени арасында минглер булан Исагъа иман салагъанлар бар. Олар барысы да Мусаны Къанунуна бек гьюрмет этегенлер. ²¹ Олар сени гьакъынгдан буса ят халкъланы арасында яшайгъан бары да ягьудилер Мусаны Къанунундан тайышсын, яшларына сюннет этмесинлер ва бизин адатларыбызны юрютмесинлер деп уйрете деген хабарны эшитгенлер. ²² Эни биз не этме герекбиз? Озокъда, сени мунда гелгенингни олар эшитежеклер. ²³ Шо гьар гёре сен бизин таклифибизге тынгла: бизин арабызда Аллагьгъа ант этген дёрт адам бар. ²⁴ Дёрт де адамны алып бар. Олар булан бирче тазаланывну адатын кют, башларын юлютмек учун, олагъа харж бер. Шо заман сени гьакъынгдан эшитген заты герти тююл экенни ва оьзюнг Къанунгъа гёре юрюйгенингни гьар ким билежек. ²⁵ Ят халкъланы арасындан Исагъа иман салгъанларыны гьакъында айтсакъ, ялгъан аллагълагъа кьурбан этилген азыкьны ашамасын, пасат юрюмесин, бичакъгъа тюшмей оьлген гьайванланы этин ашамасын ва кьанны ашгъа кьолламасын деген кьарарыбызны гьакъында олагъа кагъыз йибергенбиз.

²⁶ Артындагы гюн Павел, бу адамланы оьзю булан алып, олар булан бирче тазаланывну адатын кюте. Сонг ибадатханагъа бара, тазаланывну гюнлери не заман тамамланажагыын, оланы гьар-бири учун не заман кьурбан этежегин билдире.

Павелни туснакъ этилисю

²⁷ Етти гюн бите турагъанда, Асиядан гелген ягьудилер, Павелни ибадатханада гёрюп, бютюн халкьны арасына хозгъавул сала. Ону тутуп:

²⁸ – Гьей Исрайылны халкьы, кёмек этигиз! Бу адам – кьайда барса да, адамланы Къанунгъа кьаршы, бизин халкьыбызгъа ва бу ибадатханагъа кьаршы чыкмагъа уйретеген адам. Гьали де ибадатханагъа греклени гелтирип, бу сыйлы ерни мурдарлады, – деп кьычыра.

²⁹ Алда ону шагъарда эфесли Трофим булан бирче гёрген болгъан. Павел ону ибадатханагъа алып гелген деп ойлаша. ³⁰ Бютюн шагъар хозгъалышып йибере. Бары да якълардан гелип, халкъ жыйыла. Олар Павелни тутуп, ибадатханадан сюйреп кьыргъа чыгъаралар. Арты булан шоссагъат кьапуларын да бегителер. ³¹ Олар Павелни оьлтюрюп кьоймагъа да сюелер. Шо заман бютюн Ерусалим хозгъалгъан деген хабар асгербашына етише. ³² О шоссагъат, асгерлерин ва асгербашларын алып, оланы уьстюне гелип етише. Асгербашын ва асгерлени гёргенде, хозгъалгъанлар Павелни токъалайгъанын токътаталар. ³³ Асгербашы ону тутуп туснакъ эте ва эки шынжыр булан бугъавласын деп буйрукъ бере. Сонг:

– Бу адам кимдир? Бу не этген? – деп сорай.

³⁴ Халкьны арасындан бирлери бир затны, башгъалары башгъа затны айтып кьычыра. Къавгъаны кёбюнден ишни гьакъыкьатын билмеге болмай, асгербашы:

– Бу адамны бекликге етишдирсин, – деп буюра.

³⁵ Павел канзилеге етишгенде, бек басылмакъдан къара халкъ ону юрюмеге кьоймай. Асгерлер ону гётерип юрюмеге борчлу бола. ³⁶ Халкъ:

– Огъар оьлюм! – деп кьычыра.

³⁷ Асгерлер оьзюн бекликге алып гирегенде, Павел асгербашгъа:

– Сагъа бир зат сорамагъа яраймы? – дей.

– Сен грекче сёйлеймисен дагы? ³⁸ Сен гьалиден бир аз алдын хозгъавул этген ва дёрт минг къачакьны да алып дангылгъа чыкьгъан мисрили тююлмюсен? – деп сорай о.

³⁹ – Мен Киликиядагы Тарс шагъардан гелген бир ягьудимен. Мен шо агъамиятлы шагъарны вагандашыман. Магъа халкъны алдына чыгып сёйлемеге изну бер деп тилеймен, – деп жавап бере Павел.

⁴⁰ Асгербашы изну бергенде, Павел канзилени уьстюнде токътап, халкъгъа тынсын деп кьолу булан ишара эте. Халкъ чув болуп тынып токътагъан заманда, о ягьудиче сёйлемеге башлай:

22 ¹– Къардашлар! Аталар! Гъали оъзюмню якълап мен сёйлежек затлагъа къулакъ асып къарагъыз, – дей о.

²Павелни оъзлер булан ягъудиче сёйлейгенин эшитгенде, олар дагъы да бек чув болуп токътайлар. О булай узата:

³– Мен Киликиядагъы Тарсада тувгъан бир ягъудимен. Мен мунда, бу шагъарда, Гамалиелни алдында тарбиялангъанман. Ата-бабаларыбызны Къанунуна мени тындырыкълы кюйде о уыйретди. Сиз барыгъыз да бугюнлерде нечик бусагъыз, мен де шолай Аллагъа учун къасткъылып чалышагъанланы бири эдим. ⁴Раббибизни ёлун юрютегенлени мен оьлтюрёген даражагъа ерли гъызарладым, эренлер булан къатынланы тутуп, туснакълагъа салдым. ⁵Буланы гертилигине дин къуллукъчуланы башчысы ва бары да оьр мажлис шагъатлыкъ этмеге болалар. Мен олардан, Исагъа иман салгъанланы такъсырламакъ учун Ерусалимге гелтирмеге деп, Шамда яшайгъан ягъуди къардашларыбызгъа язылгъан кагъызланы алып бардым.

⁶Шамгъа ювукълашып барагъан ёлумда тюшге таба, бирден кёкден таба бир нюр гелип, айланамны шавлаландырып къойду. ⁷Мен ерге йыгъылдым. Магъа: «Савул, Савул! Мени не учун гъызарлайсан?» – деген сени эшитдим. ⁸Мен: «Сен Кимсен, я Рабби?» – деп сорадым. О да: «Мен сен гъызарлайгъан назаретли Исаман», – деп жавап берди. ⁹Мени булангъылар нюрню гёрдюлер, амма магъа сёйлейгенни сенин эшитмедилер. ¹⁰«Я Рабби, мен не этейим?» – деп сорадым. Раббибиз магъа: «Туруп, Шамгъа бар. Сен этмеге герекли затлар сагъа онда айтылажакъ», – деп жавап берди.

¹¹Нюрню шавласындан мен бир затны да гёрюп болмайгъан болуп къалдым. Мени булангъылар, билегимни тутуп, Шамгъа гелтирдилер.

¹²Мени яныма ерли ягъудилени арасында абуру бар, динагълю ва Мусаны Къанунундан таймай юрюйген Гъанания деген бирев гелди. ¹³О магъа: «Къардашым Савул, гёзлеринг ачылсын!» – деп айтды. Шоссагъат мен ону гёреген болуп къалдым. ¹⁴О магъа булай айтды: «Аталарыбызны Аллагъы Оъзю сюегенни билмек, Муъминни гёрюп, Ону авзундан бир сес эшитмек учун, сени сайлады. ¹⁵Сен гёрген, эшитген затларынг учун бютюн инсанланы алдында Ону шагъаты болажакъсан. ¹⁶Гъали сен не къаравуллап токътагъансан? Тур, Ону атын тутуп, сувгъа чомдуртуп, оъзюнгню Аллагъгъа тапшурт, гюнагъларынгдан тазалан».

¹⁷Ерусалимге къайтып, ибадатханада дуа этип турагъанда, мен Раббибизни бир гъайран гёрюнюшде гёрдюм. ¹⁸О магъа: «Алгъаса. Тезлик булан Ерусалимден гет, неге тюгюл мунда Мени гъакъымдагъы сени шагъатлыгъынгни къабул этмежеклер!» – деп айтды. ¹⁹Мен: «Я Рабби, мен синагоглагъа барып, Сагъа иман салагъанланы токъалагъанны ва оланы туснакълагъа салгъанны бу адамлар билелер. ²⁰Сени шагъатын

Стефанны къаны тёгюлеген заманда, мен онда токътап, ону оьлтюрёмекни арив гёрдюм, ону оьлтюрёгенлени опуракъларын сакълап турдум», – деп айтдым. ²¹Раббибиз магъа: «Бар, Мен сени йыракъгъа – ят халкъланы янына – йиберемен», – деп айтды.

Павел румлу асгербашыны янында

²²Бу сёзлени айтгъанча, халкъ Павелге тынглап тура. Шондан сонг буса: – Муну ер юзюнден ёкъ этмеге герек! Муну сав къоймагъа ярамай! – деп къычырып, къавгъа салмагъа башлай.

²³Адамлар къычыра, опуракъларын чечип ата, гъавагъа хум чача. ²⁴Асгербашы Павелге къаршы олар неге булай къычырагъанны себебин англамакъ учун:

– Ону бекликге элтсинлер. Къамучу булан тююп, сорав алсынлар, – деп буюра.

²⁵Ону къамучу булан тюймек учун байлайгъан заманда, Павел оъзюню янындагъы юз асгерни башчысына:

– Сизге Румну ватандашын гъеч бир дувансыз къамучуламагъа яраймы? – деп сорай.

²⁶Шону эшитген юз асгерни башчысы, шоссагъат минг асгерни башчысыны янына барып:

– Сен этеген не затдыр? Бу адам чы – Румну ватандашы, – дей.

²⁷Шонда асгербашы ону янына барып:

– Сен, гертилей де, Румну ватандашымысан? – деп сорай.

– Дюрмен, – дей Павел.

²⁸– Магъа шо ватандашлыкъны алмакъ учун, кёп акъча харжламагъа тюшдю, – дей асгербашы.

– Мен буса ватандаш болуп тувгъанман, – дей Павел.

²⁹Павелден сорав алмагъа гереклилер шоссагъат ону янындан таялар. Асгербашы буса Румну ватандашы болгъан Павелни тутуп байлагъаны саялы къоркъа.

Павел ягъудилени оьр мажлисини алдында

³⁰Артындагъы гюн асгербашы, ягъудилер Павелни не учун айыплайгъанын билмеге сююп, ону бугъавларын чече. О баш дин къуллукъчулагъа ва бютюн ягъудилени оьр мажлисине жыйылсын деп буюра. Павелни гелтиртип, оланы алдында эретургуза.

23 ¹Ягъудилени оьр мажлисини ортакъчыларына тикленип къарап, Павел:

– Къардашларым! Бугюнге ерли мен Аллагъны алдында таза наму-сум булан яшап гелгенмен, – дей.

² Дин къуллукъчуланы башчысы Гнанания Павелни янында токътагъанлагъа ону авзуна урмагъа буйрукъ эте. ³ Шо заман Павел огъар:

– Сагъа Аллагъ урар, гъей экиюзлю! Сен мунда магъа Къанун булан дуван этмек учун олтургъансан, озюнг буса Къанунгъа къаршы чыгъып, магъа урмагъа буюрасан, – дей.

⁴ Ону янында токътагъанлар:

– Сен Аллагъныки болгъан дин къуллукъчуланы башчысын сёкмеге нечик боласан? – дей.

⁵ – Къардашлар! О дин къуллукъчуланы башчысы экенни мен билмедим. Сыйлы Язывларда: «Халкъны гъакимине къаршы яман сёйлем», – деп язылгъан чы, – дей Павел.

⁶ Ондагъыланы бир пайы саддукейлер, биревю пайы буса фарисейлер болгъанны англагъанда, Павел ягъудилени оър мажлисини ортакъчыларына кычырып:

– Къардашлар! Мен фарисейлени уланы фарисеймен. Магъа оылген адамлар тирилегенине инанагъаным саялы дуван этелер, – дей.

⁷ О булай айтгъанда, саддукейлер булан фарисейлени арасында эришивлюк башланып гете. Жыйын экиге бёлуне. ⁸ Саддукейлер не оълюмден тирилмек, не малайиклер, не ругълар ёкъ затлар дейлер, фарисейлер буса буланы барын да къабул этелер. ⁹ Уллу къавгъа гётерилип гете. Фарисейлерден болгъан дин алимлери буса:

– Биз бу адамны гъеч бир яманлыгъын гёрмейбиз. Балики, гертиден де, ону булан ругъ яда малайик сёйлегендир? – деп эришелер.

¹⁰ Эришивлюкню ахыры токъалашгъа айлангъан заманда, асгербашы Павелни паралап къояр деп къоркъа. О асгерлеге гелип, Павелни жыындагъылардан чыгъарып алып, ону бекликге элтмеге буйрукъ эте.

¹¹ Артындагъы гече, Раббибиз Павелни янында токътап:

– Къоркъма! Ерусалимде сен Мени гъакъымда нечик шагъатлыкъ этдинг бусанг, Румда да шолай шагъатлыкъ этмеге герек болажакъсан, – дей.

Павелни оьлтюрмеге сюелер

¹² Эртен ягъудилер жыйылып, Павелни оьлтюрмей туруп, ашамай-ичмей турмагъа ант этелер. ¹³ Шолай ант этгенлени санаву къыркъдан артыкъ бола. ¹⁴ Баш дин къуллукъчуланы ва тамазаланы янына барып, олар булай дейлер:

– Биз Павелни оьлтюрмей туруп, бир зат да ашамай-ичмей турмагъа ант этгенбиз. ¹⁵ Эни ягъудилени оър мажлиси ва сиз, сайки, Павелни ишине янгъдан тындырыкълы кюйде къарамагъа герекбиз деп, ону сизин яныгъызгъа гелтирсин деп, асгербашына тилегиз. Биз буса, Павел мунда етишгинче, ону ёлда оьлтюрмеге гъазир болуп турарбыз.

¹⁶ Павелни кызардашыны уланы бу тилбирчиликни гъакъында эшитте. Бекликге гелип, о Павелге шону билдире. ¹⁷ Шо заман Павел, юз асгерни башчыларындан бирин чакъырып:

– Бу уланны минг асгерни башчысыны янына элт, муну огъар айтмагъа сюеген бир сёзю бар, – дей.

¹⁸ О да шо уланны асгербашыны янына алып гелип, огъар булай дей:

– Тутулгъан Павел, мени чакъырып: «Бу уланны минг асгерни башчысыны янына элт, муну огъар айтмагъа сюеген бир сёзю бар», – деп айтды.

¹⁹ Асгербашы, о уланны къолун тутуп, ону булан бир янгъа тайып:

– Сен магъа не айтмагъа сюесен? – деп сорай.

²⁰ О булай жавап бере:

– Ягъудилер, тангала Павелни ишине, сайки, янгъдан тындырыкълы кюйде къарамакъ учун, ону ягъудилени оър мажлисине алып гелтирсин деп, сагъа тилемере сёйлешип айланалар. ²¹ Амма сен олагъа инанма. Неге тюгюл де, къыркъдан да артыкъ адам къамагда къаравуллап тура. Павелни оьлтюрмей туруп, олар бир зат да ашамай-ичмей турмагъа ант этгенлер. Гъали олар гъазирленип, сени буйругъунгну къаравуллап токътап туралар.

²² Шо заман асгербашы:

– Магъа билдирген затынгны, вёре, биревге де айтмассан, – деп буварып, уланны йибере.

Павел Къайсариягъа йибериле

²³ Сонг о юз асгерни эки башчысын чакъырып, олагъа булай дей:

– Къайсариягъа гетмек учун, ашам сагъат тогъузгъа эки юз асгер, етмиш атлы ва окълары булангъы эки юз асгер гъазирлегиз. ²⁴ Павелни миндирип, Феликс гъакимни янына эсен-аман етишдирмек учун атлар онгарыгъыз. ²⁵ Булай бир кагъыз да яза:

²⁶ «Клавдий Лисийден кёп гюрметли Феликсге салам. ²⁷ Бу адамны ягъудилер тутуп оьлтюрмеге айлангъан эдилер. Амма о румлу ватандаш экенни билгенде, мен асгерлер булан гелип етишип, ону къутгъардым.

²⁸ Олар ону не зат саялы айыплайгъаныны себебин билмеге сююп, мен ону ягъудилени оър мажлисине гелтирдим. ²⁹ Ону озлени Къанунуна байлавлу эришивлюклерде айыплайгъанын англадым, амма оьлтюрмек яда туснакъгъа салып сакъламакъ учун ону гъеч айыбы ёкъну билдим.

³⁰ Мен эшитген кюйде, бу адамны оьлтюрмеге тилбирчилик этип айланалар. Шо гъар гёре ону мен шоссагъат сени янынга йибердим. Бу адамны айыплайгъанлагъа барып сени алдында сёйлесин деп буюрдум».

³¹ Асгерлер, озлеге берилген буйрукъгъа гёре, шо гече Павелни Антипатридге етишдирелер. ³² Артындагъы гюн атлылар Павелни де алып

Къайсариягъа гетелер, къалгъан асгерлер буса бекликге къайталар. ³³Атлылар Къайсариягъа гелгенде, гъакимге кагъызны берип, Павелни де огъар тапшуралар. ³⁴Кагъызны охуп, гъаким Павел къайсы вилайетдан экенин сорай. О Киликиядан экени билгенде:

³⁵— Сени айыплайгъанлар гелген заманда, мен сагъа тынгламан, — дей.

Сонг Павелни Гъиродну беклигинде къаравуллар булан сакъласын деп буюра.

Павелни айыплайлар

24 ¹Беш гюнден сонг дин къуллукъчуланы башчысы Гъанания, бир нече тамазалар ва дуванда оланы якълап сёйлемеге герек Тертул деген бирев булан Къайсариягъа геле. Булар гъакимге Павелни не саялы айыплайгъанын билдирелер. ²⁻³Павелни чакъырып гелтиргенде, Тертул ону айыплап сёйлемеге башлай. О булай дей:

— Гъей гъюрметли Феликс! Толу даражада биз пайдаланып турагъан бу паряхатлыкъны ва сени гъакъыллы иш гёрююнгни натижасында ягъуди халкъны яшавун яхшылашдыргъан тюрленивлени биз гъар заман ва гъар ерде уллу разилик булан къабул этебиз. ⁴Сени кёп заманынгни алмас учун, сагъа хас болгъан рагъмулулукъ булан бизге бир аз заман тынгламакълыгъынгни тилейбиз. ⁵Бу адам бир питнечи ва дюньяны гъар еринде яшайгъан бары да ягъудилени арасына хозгъавул салагъан назарет дин агъымыны башчыларындан бириси экени биз токъташдыргъанбыз. ⁶Бу бизин ибадатханабызны мурдарламагъа да айланды. Шогъар гёре биз ону тутдукъ*. ⁸Павелден сорав алсанг, биз ону не саялы айыплайгъаныбызны озюнг де билмеге болурсан.

⁹Ягъудилер де огъар этилеген айыплавлар герти деп токъташдыралар. ¹⁰Гъаким Павелге сёйлесин деп ишара эте. Жавап бере туруп, Павел булай дей:

— Кёп йылланы боюнда сен бу ягъуди улкеде дуван этип турагъанынгни мен билемен. Шо саялы бек сююп озюнню якъламагъа гиришемен. ¹¹Мен Ерусалимге ибадат этмек учун гелгенли он эки гюнден артыкъ болмайгъанны токъташдырмагъа сагъа къыйын болмажакъ. ¹²Ибадатханада мени гъеч ким булан эрише туруп, я синагогда, яда шагъарны башгъа бир еринде халкъны арасына хозгъавул сала туруп гёрмегендир. ¹³Магъа къаплайгъан айыпланы да булар гъеч исбат этмеге болмаслар. ¹⁴Булар дин агъым деп айтагъан Ёлгъа гёре мен,

* 24:6-8 Бир-бир грекче къольязывларда «Озюбюзню Къанунубуз булан дуван этмеге сюйген эдик. ⁷Амма Лисий деген асгербашы гелип, муну бизин къолубуздан гюч булан чыгъарып алды. ⁸Муну айыплайгъанлагъа сени янынга гелсин деп буюрду» деген аятлар да ёлугъа.

гертилей де, аталарыбызны Аллагъына ибадат этегенимни сенден яшырмайман. Мусаны Къанунунда ва пайхаммарланы китапларында язылгъан бары да затлагъа иман саламан. ¹⁵Муъминлер, шолай да муъмин болмагъанлар тирилер деп, ягъудилер йимик мен де Аллагъа умут этемен. ¹⁶Шо саялы Аллагъны ва адамланы алдында намусум таза болсун учун, озюм де даим къаст этемен.

¹⁷Кёп йыллардан сонг жыйылгъан садагъаланы халкъыма бермек ва къурбанлар этмек учун, мен Ерусалимге гелдим. ¹⁸Мен тазаланыв адатны кютдюм ва ибадатханада ягъудилер мени шо ишлер булан машгул болуп турагъан заманда тапдылар. Мени айланамда халкъ ёкъ эди, низамсызлыкълар да болмады. ¹⁹Эгер магъа къаршы айтмагъа гъеч заты бар буса, мени айыплап, шо заман ибадатханада болгъан асиялы ягъудилер де сени алдында мунда токътамагъа герек эдилер. ²⁰Яда ягъудилени оър мажлиси менден сорав алагъан заманда, Мусаны Къанунуна къаршы мени не айыбымны тапгъанын гъали мунда барлар айтсынлар. ²¹Янгыз оланы арасында турагъанда, къычырып: «Оылген адамлар тирилегенине инанагъаным саялы, магъа дуван этелер», — деп айтгъан биргине-бир сёзюм, балики, мени айыбымдыр?

²²Раббибизни ёлу гъакъында яхшы англаву булангъы Феликс, оланы ишине къаравун бёлюп:

— Асгербашы Лисий гелгенден сонг, сизин ишигизге гёре дуван этермен, — дей.

²³О юз асгерни башчысына Павелге къаравул салып сакъламакъны, огъар енгилликлер болдурмакъны, къурдашларына ону тарыкъ-герегини гъайын этмеге къоймакъны буюра.

²⁴Бир нече гюнден сонг Феликс Друсила деген ягъуди къатыны булан геле. Павелни чакъыртып, о Иса Месигъге иман салмакъны гъакъында ону сёйлейгенине тынглай. ²⁵Павел муъминликни, озюн енгип сакълап болмакъны ва къыяматгюн болагъан Аллагъны дуван этивюнню гъакъында сёйлегенде, Феликс, къоркъуп йиберип:

— Бугюнге таман! Заманым болгъанда, мен сени дагъы да чакъыртарман, — дей.

²⁶Шону булан бирге о Павел озюне урушбат берип деп де умут эте. Шогъар гёре Феликс, Павелни заман-заман янына чакъыртып, ону булан лакъыр эте. ²⁷Арадан эки йыл обтген сонг, Феликсни орнуна Поркий Фест геле. Ягъудилеге ярамакъ учун, Феликс Павелни туснакъда сакълай.

Павел пачаны дуванын талап эте

25 ¹Гъаким болуп уьч гюнден сонг Фест Къайсариядан Ерусалимге гете. ²Баш дин къуллукъчулар ва ягъудилени абурлу адамлары, Павелге айыплар салмакъ учун, Фестни янына гелелер. ³Олар Фестге,

оьзлеге бир рагьму этип, Павелни Ерусалимге йиберсин деп бек тилейлер. Оьзлер буса ёлда Павелни оьлтюрмек учун алданокъ сёйлешген болгъан. ⁴Амма Фест:

– Къайсарияда Павелни къаравулар сакълап тура, узакъ къалмай оьзюм де онда баражакъман. ⁵Олай буса сизин абурлу адамларыгъыздан гелип болагъанлары мени булан гелсин. Павелни этген терс иши бар буса, ону онда айыпласын, – деп жавап бере.

⁶Оланы янында сегиз яда он гюнден артыкъ турмай, Фест Къайсариягъа къайта. Артындагъы гюн барып дуванханада олтуруп, Павелни гелтирсинлер деп буйрукъ эте. ⁷Павелни гелтирелер. Ерусалимден гелген ягьудилер Павелни къуршап алалар. Огъар бир кёп авур айыпланы салалар, амма оланы исбат этип болмайлар. ⁸Сонг Павел оьзюн якълап булай дей:

– Мен я ягьудилени Къанунуна, я ибадатханагъа, яда Румну пачасына къаршы бир яман иш де этмегенмен.

⁹Амма Фест, ягьудилеге ярамагъа сююп, Павелге:

– Ерусалимге барып, сагъа этилеген бу айыплавлагъа гёре дуванны мен онда этгенни сюемисен? – деп сорай.

¹⁰Павел булай дей:

– Мен Румну пачасыны дуванын къаравуллап токътагъанман, дуван да магъа мунда этилмеге герек. Сен оьзюнг де яхшы билеген кюйде, мен ягьудилеге къаршы гьеч бир яман иш этмегенмен. ¹¹Эгер мен бир яман неде оьлюмге лайыкълы бир иш этген бусам, оьлюп гетмекден де баш къачырмайман. Эгер ягьудилер мени айыплайгъан яман ишлер мени уьстюмде ёкъ буса, бирев де мени оланы къолуна берип болмас. Мен Румну пачасыны дуванын талап этемен.

¹²Шо заман Фест, мажлис булан сёйлешип:

– Сен Румну пачасыны дуванын талап этесен, сен ону янына баражакъсан, – деп жавап бере.

Фест Агърипа пача булан сёйлей

¹³Бир нече гюнлерден сонг, Фестни гьюрметлемек учун, Агърипа пача Береника булан Къайсариягъа геле. ¹⁴Олар онда бир нече гюнлер къалалар. Фест, пачагъа Павелни ишин англата туруп, булай дей:

– Мунда туснакъда Феликс кююп гетген бир адам бар. ¹⁵Мен Ерусалимге баргъан заманда, ягьудилени баш дин къуллукъчулары ва тамазалары, айыплар салып, огъар дуван этмекни талап этдилер. ¹⁶Мен олагъа, айыплангъан гъар кимни шо адамны айыплайгъанлар булан бет-бетге тургъузмайлы ва огъар айыпдан якъланмакъ учун имканлыкъ бермейли, огъар дуван этмек румлуланы адаты тьюгюл деп жавап бердим. ¹⁷Олар мунда гелгенде, гьеч артгъа салмайлы, артындагъы гюн,

дуванны чакъырып, мен о адамны гелтирсин деп буюрдум. ¹⁸Айыплайгъанлар туруп бу адамны мен ёрайгъан бир терс ишин де гёрсетип болмадылар. ¹⁹Олар ону булан оьзлени дини гъакъында ва оьлген Иса деген биревню гъакъында эришивлюклер юрютдюлер. Павел буса О сав деп токъташдырды. ²⁰Бу жура масъалаланы нечик юрютмеге герегин билмейгениме гёре, мен огъар Ерусалимге барып, онда бу масъалагъа гёре дуван этилгенин сюймейми экен деп сорадым. ²¹Павел оьзюню ишине гёре Румну пачасы дуван этгенин талап этегени саялы, ону пачаны янына йибергинче, мунда сакъласын деп буйрукъ этгенмен.

²²Агърипа Фестге:

– Шо адамгъа мен оьзюм тынгламагъа сюер эдим, – дей.

– Тангала сен огъар тынгларсан, – дей Фест.

Павел Агърипа пачаны алдында

²³Артындагъы гюн Агърипа ва Береника, бек арив безенип, асгер-башлары ва абурлу адамлар булан бирче дуванханагъа гелелер. Фестни буйругъу булан Павелни гелтирелер. ²⁴Фест булай дей:

– Агърипа пача! Бизин булан мунда бар бары да адамлар! Сиз бу адамны гёресиз. Ерусалимдеги ва мундагъы ягьудилени барысы да, бу адамгъа байлавлу болуп мени яныма гелип, муну сав кюймагъа ярамай деп къычыра эди. ²⁵Амма мен оьлюм дуван этмеге чакъы о терс этген ишин тапмадым. О оьзюне Румну пачасы дуван этсин деп талап этгени саялы, ону йибермеге токъташдым. ²⁶Амма уллу пачагъа язмакъ учун, мени мекенли бир сёзюм де ёкъ. Шогъар гёре ону сизин алдыгъызгъа, айрокъда, Агърипа пача, сени алдынга гелтиргенмен. Бу ишге къаралгъан сонг, пачагъа язмагъа мекенли бир зат болур. ²⁷Мен ойлайгъан кюйде, айыбын чыгъармай туруп, туснакъны Румну пачасыны ягъына йибермеге тийишли тьюгюл.

26 ¹Агърипа Павелге: Сагъа оьзюнгню якълап сёйлемеге изну бериле, – дей.

Къолун оьрге гётерип, Павел оьзюн якълап сёйлемеге башлай:

²– Агърипа пача! Сени алдында ягьудилер мени уьстюме салагъан бары да айыплавлардан оьзюмню якълап сёйлемеге болагъаныма бугюн оьзюмню насипли гьисап этемен. ³Ягьудилени адатларын ва бары да эришивлю масъалаларын сен айрокъда яхшы билесен. Шо саялы магъа сабурулукъ этип тынгламагъынгны тилеймен.

⁴Яш йылларымдан башлап мен оьз халкъымны арасында, сонг буса Ерусалимде нечик яшагъанымны бары да ягьудилер яхшы билелер. ⁵Олар мени тезден танийлар. Эгер шагъатлыкъ этмеге сюйсе, мен фарисей болгъанны ва бизин дин бёлюгюбюз къатты кюйде талап этеген ёлда

яшагъанымны токъташдырмагъа болурлар. ⁶ Бугюн буса Аллагъ ата-бабаларыбызгъа этген ваъда яшавгъа чыгъажагъын къаравуллайгъаным саялы, мен дуванны алдында токътагъанман. ⁷ Исрайылны он эки уланындан болгъан наслусу, гечеси-гюню булан Аллагъгъа къуллукъ эте туруп, шо этилген ваъданы яшавгъа чыгъагъанын къаравуллай. Муна шо саялы, гъей Агърипа пача, ягъудилер бугюн мени айыплайлар. ⁸ Аллагъ олюлени тирилтмеге болагъанын сиз неге инанмагъа ярамайгъан зат деп гысап этесиз?

⁹ Тюзю, назаретли Исаны атына къаршы ябушмакъ учун, кеп затны этмеге герек деп мен оюзюм де ойлаша эдим. ¹⁰ Ерусалимде мен шолай этме де этдим. Баш дин къуллукъчулардан ихтияр алып, мен Аллагъны халкъыны бир кеплерин туснакълагъа салдым ва оланы оылтюрегенде, олагъа къаршы тавуш бердим. ¹¹ Оланы имандан тайдырмакъ учун, бары да синагогларда олагъа кеп керенлер жаза бердирдим. Олагъа бакъгъан якъда мени очылюгом о даражада гючлю эди чи, оланы гызарламакъ учун, гъатта Ягъудеядан тышдагъы шагъарлагъа да бара эдим.

¹² Шо мурат булан бир керен мен баш дин къуллукъчуланы ихтияры ва тапшуруву булан Шамгъа да бардым. ¹³ Ёл уьстюнде тюшге таба вакъти, гъей Агърипа пача, мен кекден таба гелеген бир нюр гёрдюм. Ону гюнню шавласындан да гючлю ярыгъы мени ва мени булангъыланы шавлаландырып къойду. ¹⁴ Биз барыбыз да ерге йыгъылдыкъ. Мен: «Савул, Савул, Мени не учун гызарлайсан? Учу итти хынжалгъа багъып юрюмеге нечик къыйын буса, Магъа къаршы чыгъып юрюмеге де шолай къыйындыр», — деп ягъудиче сёйлейген бир сесни эшитдим. ¹⁵ Мен де: «Сен Кимсен, я Рабби?» — деп сорадым. О булай айтды: «Мен сен гызарлайгъан Исаман. ¹⁶ Гъали гетерилип, эретур. Мен сагъа, янгыз сен гёрген затланы тюгюл, энниден сонг Мен сагъа гёрсетежек затланы да къуллукъчусу ва шагъаты болсун деп гёрюндюм. ¹⁷⁻¹⁸ Ягъуди халкъдан ва ят халкълардан сени къутгъаражакъман. Ят халкълар гёзлерин ачсын, къарангылыкъдан ярыкъгъа ва иблисни гъакимлигинден чыгъып, Аллагъгъа бакъсын учун, Мен сени гъали оланы янына йибережекмен. Магъа иман салмакъ булан олар да гюнагъларындан тазаланмагъа ва Аллагъны халкъыны арасында болмагъа болсун учун, сени оланы янына йибережекмен».

¹⁹ Шогъар гёре, гъей Агърипа пача, мен кеклерден гёрюнгенине къаршылыкъ этме болмадым. ²⁰ Башлап Шамда, сонг Ерусалимде ва бютюн Ягъудеяда яшайгъанлагъа ва ят халкълагъа, гюнагъ ишлер этеген ёлдан тайып, Аллагъны ёлуна къайтып, гертиден де алышынгъанын гёрсетсин деп билдирип юрюдюм. ²¹ Шо себепден, ягъудилер мени ибадатханада тутуп, оылтюрмеге къаст этдилер. ²²⁻²³ Амма Аллагъ магъа кёмек этди, бугюн болгъунча да магъа кёмек этип тура. Ону кёмеги булан

мен мунда токътагъанман. Болажакъны гъакъында пайхаммарлар ва Муса Месигъ оылмеге ва биринчилей болуп оылюмден тирилмеге, О Оюзюню халкъына ва ят халкълагъа нюр яймагъа герек деп айтгъан. Шолай болма да болду. Мен шондан башгъа бир затгъа да бары да халкъны алдында шагъатлыкъ этмеймен.

²⁴ Павел оюзюн якълап булай сёйлеп турагъанда, Фест:

— Сен гъакъылынгъны тас этгенсен, Павел! Кеп охумакълыкъ сени гъакъылдан тайышдыргъан, — деп къычыра.

²⁵ — Мен гъакъылдан тайышмагъанман, гюрметли Фест. Мен янгыз гerti ва гъакъыллы сёзлер сёйлеймен. ²⁶ Агърипа пача бу жура ишлени яхшы биле. Мен ону булан тартынмай сёйлемеге боламан. Гъеч бир зат огъар билинмей къалмагъанына мен инанаман, неге тюгюл бары да болгъан зат бары халкъны гёз алдында болду. ²⁷ Агърипа пача, сен пайхаммарланы сёзлерине инанамысан? Билемен, инанасан, — дей Павел.

²⁸ — Мени шулай тез Исаны якъчысына айландырып къоярман деп эсинге гелеми? — дей Агърипа.

²⁹ — Тез болсун, геч болсун — башгъалыгъы ёкъ. Янгыз сен тюгюл, магъа тынглайгъанлар барысы да, бу шынжырлар булан бугъавланып тюгюл, мени йимик болсун деп, мен Аллагъгъа ялбараман, — дей Павел.

³⁰ Агърипа, Фест, Береника ва олар булан онда олтургъанлар туралар. ³¹ Ондан чыкъгъан заманда, олар оыз арасында:

— Бу адам оылтюрмеге яда туснакъгъа салып сакъламагъа тюшеген кюйде бир зат да этмеген, — деп сёйлейлер.

³² — Эгер бу адам Румну пачасыны дуванын талап этмей буса, муну буссагъат азат этип къоймагъа да яражакъ эди, — дей Агърипа Фестге.

Павел Румгъа йибериле

27 ¹Денгиз булан биз Италиягъа гетмеге токъташгъанда, Павелни ва бир-бир оызге туснакъланы Августну асгерлеринден Юлий денген юз асгерни башчысына тапшурдулар. ²Биз Адрамитосдан гелген гемеге минип ёлгъа тюшдюк. О Асия вилаятыны денгиз ягъалардагъы шагъарларына бара эди. Салоникден македониялы Аристарх да бизин булан эди.

³Артындагъы гюн Сайдангъа гелдик. Юлий Павелге яхшы къарады: огъар къурдашларыны янына бармагъа, олардан тарыкъ-герегин алмагъа къойду. ⁴Ондан чыгъып, къаршы эшеген еллерден къутулмакъ учун, Кипрни икъ янындан таба оытдюк. ⁵Киликия булан Памфилияны янындан юзюп оытюп, Ликиядагъы Мира шагъарына гелдик. ⁶Мунда Искендериядан гелип Италиягъа барагъан бир гемени табып, асгербашы бизин шогъар миндирди.

⁷ Бир нече гюнлер биз аста булан юздюк ва гьарангъа Книд деген шагъаргъа гелдик. Ел бизге къаршы уьфюре эди. Шо саялы дагъы ари ёлубузну узатып болмай токътадыкъ. Салмон деген бурунну бою булан Критни икъ янындан таба юздюк. ⁸ Гьарангъа ону янындан оьтген сонг, Ласея шагъарны ювугъундагъы Гёзел Кьолтукълар деп айтылагъан бир ерге гелдик.

⁹ Биз кёп заманны тас этдик. Оразаны гюню* де оьтгенге гёре, ёлну дагъы узатмакъ кьоркъунчула бола эди. Павел булай буварды:

¹⁰ – Гьей адамлар! Бу бизин сапарыбыз балагъгъа тарыжагъын билемен. Уьстюндеги юю булан гемебизни ва оьзюбюзню тас этмеклик бар. ¹¹ Амма асгербашы Павелни сёзлерине тынгламай, гемени юрютювчюсю ва еси айтагъанны этди. ¹² Денгиз кьолтукъ къышламакъ учун онгайлы ер тьогюл экени саялы, гемедегилени кёплери ондан денгизге ёл чыкъмагъа токъташдылар. Имканлы болса, олар Фениксге барып, онда къышламагъа хыял этдилер. Феникс буса – Критни къыбла-гюнбатыш ва темиркъазыкъ-гюнбатыш еллеринден сакълангъан бир кьолтугъу.

Гючлю алатолпан

¹³ Къыбладан таба юваш ел эшмеге башлагъанда, гемедегилер оьзлер къаравуллайгъан зат болду бугъай деп ойлашдылар. Олар гемени лабарын гётерди ва Критни ягъа бою булан юзмеге башладылар. ¹⁴ Узакъ къалмай Критден таба «Темиркъазыкъ-гюнтувуш ел» деп айтылагъан оьтесиз бек гючлю бир ел чыгъып гетди. ¹⁵ Бизин юзмеклигибиз толую кюйде елден асылы болуп токътады. Гемечилер гемебизни тийишли кюйде юрютюп болмай эди. Елге къаршы туруп болмагъанда, толкъунлар гемени суйген янына буруп алып гете эди. ¹⁶ Кавда деген гиччи бир атавну икъ янындан таба оьтгенде, къайыгъыбызны гьарангъа гётерип байлап бегитдик. ¹⁷ Ону гётергенден сонг, тьупден таба аркъанлар булан байлап, гемечилер гемени бегитди. Суртис деген сайлыкъгъа чыгъып къаларбыз деп кьоркъуп, олар лабар ташлады, сонг гемени ел алып юрюдю. ¹⁸ Артындагъы гюн алатолпан гётерилип тургъаны саялы, гемечилер гемени уьстюндеги юкню ташламагъа башлады. ¹⁹ Уьчюнчю гюн буса кьоллары булан гемени тарыкъ-герегин де ташлады. ²⁰ Кёп гюнлени узагъында не гюнеш, не юлдузлар гёрюнмеди. Гючлю алатолпан буса токътамай эди. Биз бу балагъдан къутуларбыз деп гьеч умут этмей эдик.

²¹ Адамлар хыйлы гюнлер ашсыз-сувсуз къалды. Шо заман Павел туруп булай айтды:

* 27:9 *Оразаны гюню* – ягъудилени гюзню башындагъы айрыча агъамиятлы гьисаплангъан гюню.

– Гьей адамлар! Мен айтгъангъа тынглап, Критден гетмеге тарыкъ тьогюл эдигиз. Шо заман бу балагълар ва зараллар болмажакъ эди. ²² Гъали буса мен сизин ругъдан тьошмей турмагъа чакъыраман. Сизин биригиз де оьлмежесиз, янгыз геме бузулажакъ. ²³ Бу гече мен Оьзюнюкю болгъан ва Оьзюне къуллукъ этеген Аллагъ йиберген малайик яныма гелип: ²⁴ «Кьоркъма, Павел! Сен Румну пачасыны алдында токътамагъа герексен. Сени булан бирче гемеде юзегенлени барысы да Аллагъны рагъмусу булан сав къалажакъ», – деп айтды. ²⁵ Шо саялы, гьей адамлар, ругъдан тьошмей туругъуз. Бары да зат магъа айтылгъан кюйде болажагъына мен Аллагъгъа инанаман. ²⁶ Биз къайсы буса да бир атавгъа чыгъып токътамагъа герекбиз.

²⁷ Он дёртюнчю гюн биз Адриа денгизде* юздюк. Гечортагъа таба гемечилер ювукъда бир къуру ер барны гьис этдилер. ²⁸ Теренликни оьлчегенде, къыркъ метрге ювукъ бар эди. Бир нечакъы замандан сонг бирдагъы оьлчедилер: энни отуз метрге ювукъ бар эди. ²⁹ Таш ярлагъа барып урунарбыз деп кьоркъуп, гемени артындан таба дёрт лабарны ташладылар ва тез-тез эртен болсун деп два этдилер. ³⁰ Гемечилер гемеден къачмагъа суйдюлер: олар гемени ал ягъындан лабар ташламагъа сюебиз деген зат булан сувгъа къайыкъны тьошюрмеге къарадылар. ³¹ Шо заман Павел асгербашына ва асгерлеге:

– Эгер олар гемеде къалмаса, сиз къутулуп болмассыз, – деди.

³² Шо заман асгерлер къайыкъны тутуп сакълагъан аркъанланы гесди, о да денгизге тьошуп гетди. ³³ Тангны алдында Павел, барыбызгъа да ашасын деп тилеп, булай айтды:

– Бу гьалда турагъаныбыз бугюн он дёртюнчю гюн. Шо гюнлени ичинде сиз бир зат да ашамагъансыз. ³⁴ Тилеймен сизге, бир зат сама ашагъыз. Сав къалмакъ учун, сиз ашамагъа герексиз. Сизин башыгъыздан бир тьок де тьошмежек.

³⁵ Шолай да айтып, Павел экмек гесек алып, барыны да алдында Аллагъгъа шюкюрлюк этип, сындырып ашамагъа башлады. ³⁶ Барысы да ругъланып, ашамагъа гиришдилер. ³⁷ Гемеде барысы да эки юз етмиш алты адам бар эди. ³⁸ Адамлар ашап тойгъан сонг, гемени уьстюндеги будайны тёгюп, ону енгил этмеге башлады.

³⁹ Ярыкъ болгъанда, гемечилер таныш тьогюл топуракъны гёрдюлер. Тек къайырчакъ бир ерни эс этип, бажарылса, гемени шонда багъып чыгарып токътатмагъа суйдюлер. ⁴⁰ Лабарланы уьзюп, оланы денгизде кюйдулар. Бир вакътини ичинде олар гемени эки янгъа бурагъан къалакъларын бегитеген аркъанларын чечдилер. Гиччи елкенни елге

* 27:27 *Адриа денгиз* – Орта денгизни Италия, Сицилия ва Греция пачалыкъларыны арасындагъы бир бёлюгоне бырынгъы заманларда шолай айта болгъан.

къаршы якъгъа бакъдырып, ягъагъа ювукълашма башладылар. ⁴¹Геме, къайыр жыйылгъан бир ерге тюшюп, къуруда олтурду. Гючлю толкъунлар уруп, гемени арт ягъын сындырмагъа башлады.

⁴²Туснакъланы гъеч бириси де юзюп чыгъып къачмасын деп, асгерлер оланы олтюрюп къоймагъа суюдюлер. ⁴³Амма асгербашы, Павелни къутгъармагъа суюп, асгерлени шо къастын къутмеге къоймады. О юзюп билегенлеге, башлап сувгъа тюшюп, юзюп къуру ерге чыкъмагъа буюрду. ⁴⁴Къалгъанлагъа буса такъталаны устынде яда гемени сынгъан гесеклерини устынде озыню арты булан юзмеге буюрду. Шолайлыкъда, бары да къутулуп къуругъа чыкъды.

Мальтада

28 ¹Къутулуп ягъагъа чыкъгъан сонг, биз бу атавну аты Мальта экенни билдик. ²Ерли халкъ бизин бек яхшы къаршылады. Бир токътавсуз янгур ява эди. Сувукъ экени саялы, олар от ягъа эдилер. Бизин де отда исинмеге чакъырдылар. ³Павел, агъачлар жыйып, отгъа салды. Шонда отдан къутулмакъ учун, агъачланы арасындан чыгъып, бир йылан ону билегине илинип къалгъанын барысы да гёрдю. ⁴Павелни билегине илинген йыланны гёрген заманда, ерли адамлар бир-бирине:

– Бу, шексиз кюйде, адам олтюрюген гишидир. Денгизден къутулса да, тийишли жазадан чы къутулмады, – деп сёйледилер.

⁵Амма Павел йыланны силкип отгъа ташлады, озыне буса бир зарал да болмады. ⁶Олар ону билеги шишер яда о олюп йыгъылар деп къаравуллай эдилер. Олар Павелге кёп заман къарап турдулар, огъар буса бир зат да болмады. Сонг бир-бирине:

– Бу бир аллагъыр, – деп сёйлемеге башладылар.

⁷Шо ерни ювугъунда атавну гъакими болгъан Публий деген адамны мюклери бар эди. Уьоне чакъырып, о бизин уьч гюнню узагъында къонакъ этип сыйлады. ⁸Публийни атасы иссиликден ва къанкъурсакъдан авруп ята эди. Павел, ону янына гирип, дуа этип, устыне къоллары салып, ону сав этди. ⁹Шону гёргенде, атавагъы башгъа аврувлулар да, ону янына гелип, сав болмагъа башладылар. ¹⁰Атавну халкъы бизге кёп гьюрмет этди. Денгизге чыгъагъан вакътибизде бизин бары да тарыкъ-герек болагъан зат булан таъмин этди.

Румгъа гелив

¹¹Уьч айдан сонг биз Искендериядан гелген, атавада къышны оьтгерген «Диоскур» деген бир геме булан денгизге чыкъдыкъ. ¹²Сиракузгъа гелип, уьч гюн онда къалдыкъ. ¹³Ондан чыгъып, Региягъа гелдик. Бир гюнден сонг къыбла ел уьфюрмеге башлады. Экинчи гюн ПUTEОЛГЪА

гелдик. ¹⁴Онда иман къардашларыбыз булан ёлукъдукъ. Олар бизин етти гюн оьзлени янында къалма рази этдилер. Сонг Румгъа гелдик. ¹⁵Румдагъы иман къардашларыбыз, бизин гъакъыбыздан эшитип, ондан Аппий Майдангъа ва Уьч Кьонакъ уйге ерли бизин къаршыламагъа гелдилер. Оланы гёрген заманда, Павел Аллагъгъа шюкюрлюк этди ва ругъланды. ¹⁶Румгъа гелгенде, Павелге сакълайгъан къаравулу да булан бирге айры яшама изну берилди.

Павел Румда Сююнч Хабарны билдире

¹⁷Уьч гюнден сонг Павел ягъудилени арасындан абурлу адамланы бир ерге чакъыра. Олар жыйылгъан заманда, булай дей:

– Къардашлар! Мен халкъыбызгъа ва ата-бабаларыбызны адатларына къаршы гъеч бир зат этмесем де, Ерусалимде тутулуп туснакъ этилип, румлуланы къолуна берилдим. ¹⁸Олар менден сорав алдылар. Олюм дуван этмеге чакъы бир гюнагъым да ёгъу саялы, мени азат этмеге суюдюлер. ¹⁹Амма ягъудилер шогъар къаршы чыкъдылар, мен де Румну пачасыны дуванын талап этмеге борчлу болдум. Амма мен халкъым гъеч айыплы деп айтмайман. ²⁰Шо саялы сизин булан ёлукъмагъа ва сёйлемеге суюп, мен сизин мунда чакъыргъанман. Сиз Исрайылны азат этежек деп инангъан Месигъе умут байлагъаным учун, мен муна бу шынжырлар булан бугъавлангъанман.

²¹Олар да огъар булай дей:

– Сени гъакъынгдан биз Ягъудеядан кагъызлар алмадыкъ. Иман къардашлардан гъеч бириси де мунда гелип бизге бир зат да билдирмедиде яда сени устынгден бирев де бир яман сёз де сёйлемеди. ²²Амма сени къаравларынгны гъакъындан биз сенден озынгден эшитмеге сюебиз, неге туюл гъар ерде бу дин бёлюкге къаршы эришивлюклер юрюлегени бизге белгили.

²³Павелге бир гюн белгилеп, кёп адамлар о яшайгъан уйге ону янына гелелер. Павел де эртенден ашам болгъунча олагъа Аллагъны гъакимлиги гъакъда англата ва шагъатлыкъ эте. Мусаны Къанунуна ва пайхаммарланы китапларына асасланып, оланы Исагъа иман салдырмагъа къаст эте. ²⁴Ону сёзлерине бирлери инаналар, бирлери буса инанмайлар. ²⁵Бир-бири булан разилешип болмай, адамлар гетип барагъанда, Павел олагъа булай сёзлени сёйлей:

– Ешая пайхаммардан таба Аллагъны Ругъу сизин ата-бабаларыгъызгъа булай гъакъ сёзлени айтгъан:

²⁶ *Бу халкъны янына барып айт: сиз тынглап туражакъсыз, амма англамажакъсыз; къарап туражакъсыз, амма гёрмежексиз.*

²⁷ *Неге туюл де, бу халкъны юреги ташгъа дёнген, оланы къулакълары гъаран эшите ва олар гёзлерин юмгъанлар.*

*Ёгъесе, гёзлери булан гёрер эди, кбулакълары булан эшитер эди,
юреги булан анлар эди, Магъа багъар эди ва Мен оланы
сав этер эдим.*

²⁸ Шо саялы Аллагъны къутгъарыву гъакъындагъы хабар ят халкъла-
гъа да йиберилген. Олар да шо хабарны эшитежеклер! Сиз шону бил-
генни сюемен. [²⁹]*

³⁰ Павел оъюнню харжы булан Румда дагъы да эки йыл яшай ва
янына гелгенлени барысын да къабул эте. ³¹ О адамлагъа Аллагъны
гъакимлигин гъеч пуршавсуз ва тартынмайлы билдирип, Раббибиз Иса
Месигъни гъакъында англатып тура.

* 28:29 Бир-бир грекче къольязывларда «Бу сёзлени эшитген заманда, ягъудилер
бир-бири булан кёп эрише туруп чыгъып гетелер» деген аят да ёлугъа.